

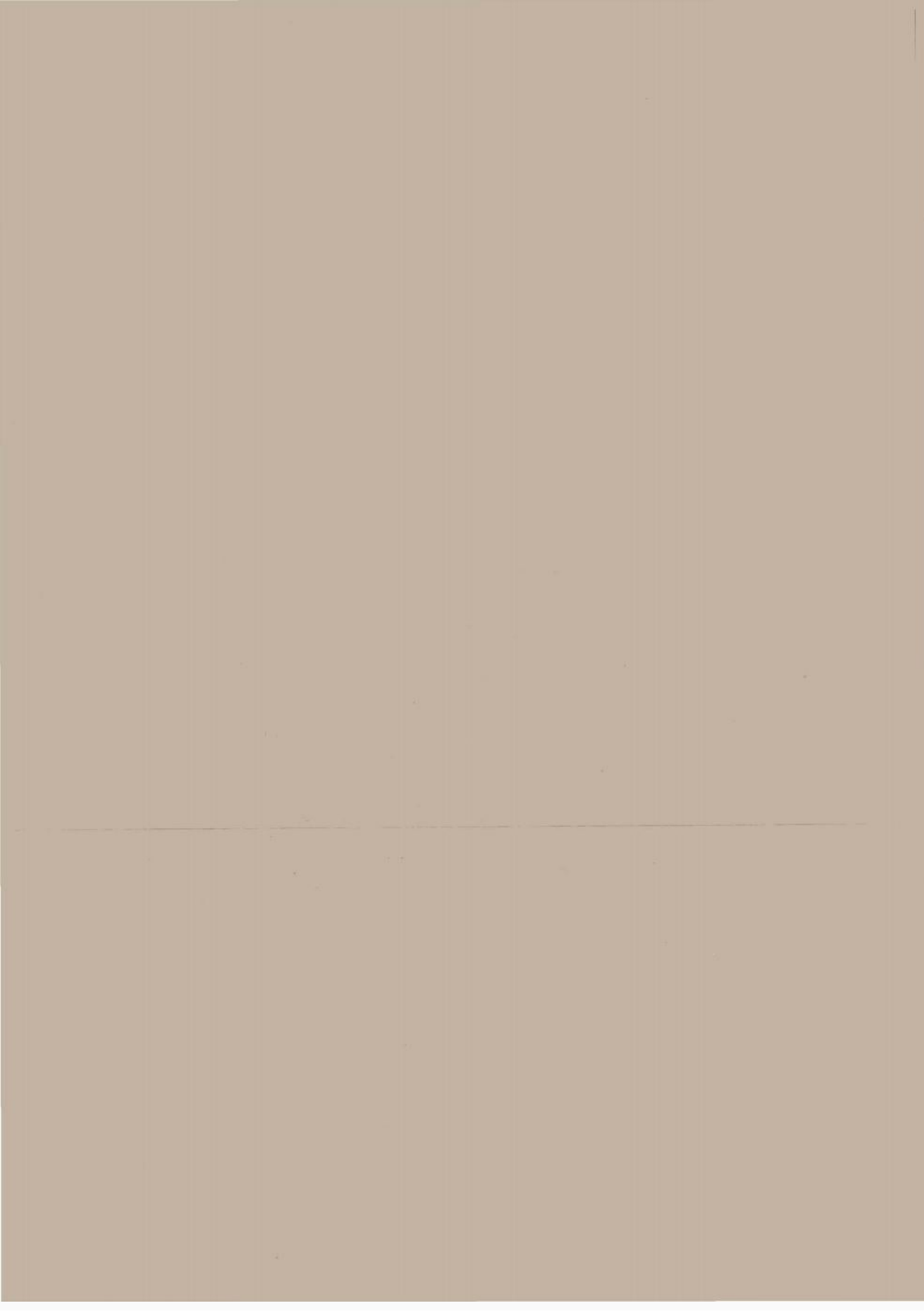
En het dorp zal duren ...

Bertha Rondenbosch op melkronde met de hondenkar

nr 24 - oktober-december 2004

trimestrieel tijdschrift van het heemkundig genootschap
"van witthem" Beersel

En het dorp zal duren ...

Bertha Rondenbosch op melkronde met de hondenkar

nr 24 - oktober-december 2004

trimestrieel tijdschrift van het heemkundig genootschap
"van witthem" Beersel

Inhoud

Voorwoord	
LIBERTE WALSCHOT	5
Oude herbergen van Lot (derde deel)	
LYDIA DENAYER EN HENRI COUDRON	6
Cinema Kok	
PIERRE ROOBAERT	39
Openbare waterdistributie in Beersel	
Deel 1 - Het waterbedrijf Huizingen	
MARC DESMEDT	42
Colofon	56

Voorwoord

LIBERTE WALSCHOT

Het laatste nummer van deze jaargang is voor een groot deel gewijd aan Lot.

In het derde deel van hun reeks artikelen over de oude herbergen van Lot gaat de tocht van Lydia Denayer en Henri Coudron van de Zennebrug naar het kruispunt van de Jozef Springaelstraat en de Pastoriestraat, met enkele zijsprongetjes.

Als plezierig Lots toemaatje vertelt Pierre Robaert in "Cinema Kok" over het verloop van een vooroorlogse filmavond in de bioscoopzaal achter herberg "Bij Kokske".

Onder het motto "*Zonder drinkbaar water is geen leven mogelijk*" behandelt Marc Desmedt tot slot de geschiedenis van de waterdistributie in Beersel; een eerste artikel is gewijd aan het waterbedrijf Huizingen.

Ook in 2005 zal Lot volop in de belangstelling staan. Het Heemkundig Genootschap en de cultuurraad willen de 140ste verjaardag van de volksverhuizing vanuit de streek van Temse naar Lot in 1865 (zie nummer 22 van april-juni 2004) op gepaste wijze vieren en kunnen hiervoor rekenen op de medewerking van de Lotse verenigingen en op de steun van de betrokken gemeentebesturen. Op zaterdag 3 september zijn we te gast in de streek vanwaar de migranten vertrokken, op zondag 26 september is een boottocht gepland van Temse naar Lot met een afsluitende plechtigheid aan de steiger in Lot.

Ik nodig alle lezers uit op de viering van 25 jaar cultuurraad, tijdens het weekend van 17 tot 19 december 2004.

Op het programma: de tentoonstelling "*Het gelaat van Beersel in volkskunst en folklore*", uitreiking van de Herman Teirlinckprijs aan de Beerselse beeldhouwster Hilde Van Sumere op vrijdagavond, op zaterdagmiddag een optreden van Weredi uit Lot en op zondag om 11 uur "*oo zegge we 't ee*", een ludieke confrontatie van de Beerselse dialecten, die wordt afgesloten met een muzikaal aperitief.

Allen van harte welkom en intussen: veel leesplezier.

Liberte Walschot
Voorzitter cultuurraad

Oude herbergen van Lot (derde deel)

LYDIA DENAYER en HENRI COUDRON

Inleiding

De Zenne heeft altijd al een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van Lot. Ze zorgde voor een opsplitsing van de omgeving in twee gehuchten: het ene behoorde bij Sint-Pieters-Leeuw, het andere bij Dworp.

Op de foto hieronder zien we de Zennebrug, het voornaamste verbindingspunt tussen de twee gehuchten (tussen de gemeenten Sint-Pieters-Leeuw en Dworp). De brug over de Zenne was het punt waar iedereen willens nillens voorbij moest. Er was ook een brug in de fabriek, maar die kon niet door de inwoners van Lot gebruikt worden. Midden op de foto zien we, ter hoogte van de ijzeren Zennebrug, de Molenstraat. Deze brug, opgetrokken omstreeks 1880, werd de Laaktbrug (in de volksmond "de l kebrugge") genoemd. Dit strategisch punt werd in vroegere tijden door rondtrekkende legers meer dan eens vernield. Ook bij overstromingen kwam ze vaak in gevaar. In de 15de eeuw werd hier een tol van 4 Rijnguldens geheven door de heren van Gaasbeek.

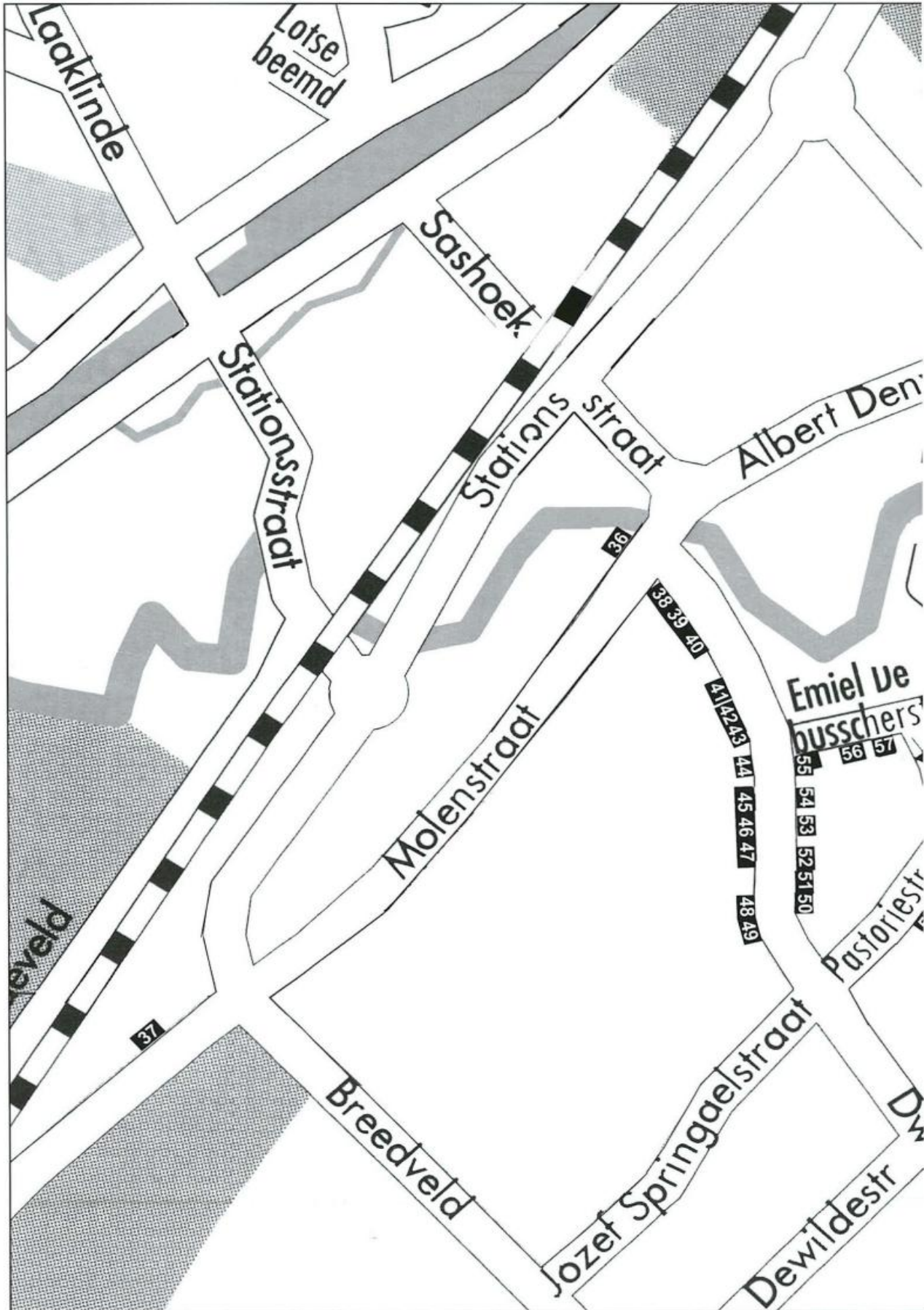

Zicht vanuit de Dworpstraat op de Zennebrug en de Molenstraat.

“We zijn nu in het vroegere Dworp beland. We kunnen het merken aan de aangifte van de geboortes van de inwoners van dit deel van het dorp. Ook om te trouwen trekken deze "Lottenaars" naar Dworp en dat in tegenstelling met hun burens en "lotgenoten" van over de Zenne, die naar Sint-Pieters-Leeuw moesten. Wat de Zenne al niet verrichtte!

Met het ontstaan van de wolfabriek in de 19de eeuw, nam de bevolking sterk toe; dat zal ongetwijfeld een sterke invloed gehad hebben op het aantal herbergen.

In dit derde deel gaat onze tocht van de Zennebrug naar het kruispunt van de Jozef Springaelstraat en de Pastoriestraat met de Dworpsestraat. We maken terzelfder tijd ook enkele zijsprongetjes.

36. Bij "Rouske"

Het huis was gelegen vlak naast de Zennebrug en bestond uit 2 delen: links de herberg en rechts de winkel. Op de gevel zien we het reclamepaneel van "Singer naaimachines". We weten niet of die daar ook verkocht werden.

Het huis werd bij het opblazen van de Zennebrug op 16 mei 1940 onherstelbaar beschadigd. Een groot deel langs de kant van de Zenne stortte in.

Deze herberg werd uitgebaat door Joseph De Schepper, geboren in Sint-Jans-Molenbeek op 9 oktober 1893, en zijn vrouw Rosalia De Greef (vandaar de naam van de herberg bij "Rouske"), geboren in Dworp op 7 februari 1898. Ze trouwden in Anderlecht in 1920.

Hij werkte in de fabriek terwijl zij de herberg en de winkel verzorgde.

Zij kregen drie dochters: Leonie, geboren in Anderlecht in 1921, Joanna Germaine, geboren in Ruisbroek in 1924 en Alina, geboren in Lot in 1930.

Midden op de foto de verdwenen herberg bij "Rouske" en de bijhorende winkel - rechts de Zennebrug.

37. Bij "Mee van Toinkes"

Halfweg de Molenstraat, juist voorbij het kruispunt van het Breedveld (waar nu de firma Vekeman - centrale verwarming is gevestigd), bevond zich het café van Jan Baptist Rondombosch (geboren in Beersel, op 18 september 1853). Hij was getrouwd met Marie Van Roy geboren in Huizingen, op 6 september 1863, dochter van

Het huis waar "Mee van Toinkes" vroeger een herberg uitbaatte. Jean De Coster (alias

Antonius Van Roy. Vandaar de naam "Mee van Toinkes".

Nadat Jan Baptist in 1918 overleed, zette zij het kleine landbouwbedrijf alleen verder:

Ze hadden vijf kinderen:

1. Jeanne (°Dworp, 1892) huwde met Jozef Leroy, een Hallenaar die bareelwachter was aan de spoorwegovergang in Lot;
2. Trinette (°Huizingen, 1897) huwde met Jules Roobaert uit Sint-Pieters-Leeuw;
3. Guillaume (°Dworp, 1899), stierf al in 1922;
4. Joseph (°Huizingen, 1900) huwde met Victorine Deproost uit Halle. Zij hadden twee dochters, Marie en Irène. Nadat zijn vrouw stierf, hertrouwde hij met Valerie Van De Sijpe met wie hij nog 5 kinderen kreeg;
5. Bertha (°Huizingen, 1903).

Bertha bestelde met een hondenkar melk aan huis. Haar kruiken blonken van netheid. De naam van de viervoeter is ons niet bekend.

In de Dworpstraat was er een ganse reeks herbergen. De fabriek van Scheppers verschafte werk aan heel wat mensen uit de Carré en uit naburige dorpen. Dagelijks liepen grote drommen mensen langs deze straat naar de fabriek. Na een zware dagtaak was het dan ook gebruikelijk dat ze er "eentje gingen pakken".

Bertha Rondenbosch voor hun café bij het begin van een melkronde met de hondenkar.

38. "De sleutel van Dworp"

Dit is het eerste café van de Dworpstraat. Het statige huis bestond, zoals dat meestal het geval was, uit een herberg en een winkel. Hier werden zaden en granen verkocht.

De gevel van de herberg had een bijzonder fraai uitzicht en bevatte acht mooie gebeitste (1) ruiten met de vermeldingen: "FARO, BRUNE, LAMBIC, LIQUEURS, BIERES, GUEUSE, BOCK, EXPORT". Het gebouw werd door de ontploffing aan de Zennebrug, in mei 1940, eveneens zwaar getroffen. Van al deze mooie ramen bleef niets anders over dan puin.

De uitbaters van het eerste uur waren Egide Jozef Vandergucht en Pauline Cosyns, beiden geboren in Sint-Pieters-Leeuw. Hun dochter Francisca Vandergucht, geboren in Sint-Pieters-Leeuw op 9 december 1861, huwde met Jozef Ghysels, ook geboren in Sint-Pieters-Leeuw, op 29 februari 1852.

Vroedvrouw Marie Marguerite Ghysels.

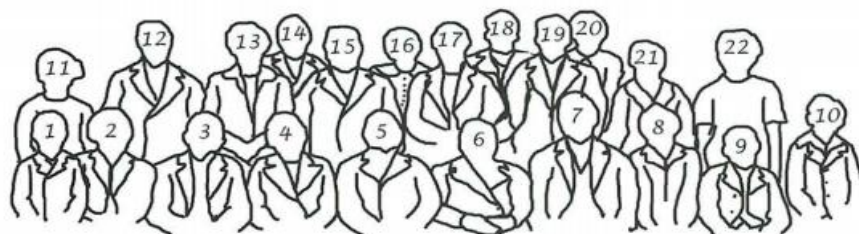
Zij hadden 6 kinderen, allen geboren in Dworp:

1. Marie Louise in 1888;
2. Jeanne Dorothee in 1889;

(1) met "beitsen" wordt hier bedoeld: een matte versiering aanbrengen op glas, door inwerking van fluozuur, op met was ingestreken glasplaat, nadat in de was bij middel van een naald een motief werd weggeschrapt.

3. Jeanne Pauline in 1892;
4. Jean François in 1896;
5. Jean Gustaaf in 1898;
6. Marie Marguerite in 1899;
7. Marie Alice Françoise in 1900.

Nog tot op vandaag is Marie Marguerite in de streek algemeen gekend omdat zij als vroedvrouw onder haar roepnaam: "Mareeke Ghaisels" vele kinderen heeft helpen geboren worden. Tot na de oorlog doorkruiste zij met haar "stalen ros" onze heuvelachtige streek, om heel wat vrouwen te helpen bevallen.

1. Arnold Springael (zv 19)
2. Treresia Ots (echtj 3)
3. Eugeen Springael (zv 5)
4. Catharina Springael (dv 5 dixit Jeanette)
5. Petrus Springael
6. Philomena De Meyer
7. Antoine Springael (zv 5)
8. Paulina Debroyer (echtj 7)
9. Jean Springael (zv 3)
10. Petrus Springael (zv 19)

11. Suzanne Springael (dv 15)
12. Fernand Dedecker
13. Margareta Springael (dv 7)
14. Jaak Dekegel
15. Jules Springael (zv 5)
16. Christine Springael (dv 7 echtj 14)
17. Alice Mertens (echtj 15)
18. Maurice Leener
19. Leon Springael (zv 5)
20. Philomena Springael (dv 7)
21. Maria Marguerita Dekegel (echtj 19)
22. Florine Springael (dv 7)

**Gouden jubileum van
Petrus Springael en
Philomena De Meyer
(Lot - 5 juni 1939).
Foto genomen
voor de herberg
"De sleutel van Dworp"**

Het ging er in de Solsleutel plezierig aan toe. Bovenaan de foto met het geheven glas zien we Jules Springael en links van hem brouwer Henri Eylenbosch.

Jarenlang bood zij haar diensten aan als verpleegster bij het in 1919 opgerichte "Nationaal Werk voor Kinderwelzijn", de voorloper van "Kind en Gezin".

De jongste dochter, Marie Alice Françoise, huwde met Constant Theys, de lokale geschiedschrijver, uit Sint-Genesius-Rode.

Na de familie Ghysels werd de herberg uitgebaat door Jules Springael, bijgenaamd "Jul van den Deuvel". Hij baatte de zaak uit samen met zijn vrouw Elisa Mertens. Beide waren afkomstig van Sint-Pieters-Leeuw. Hij werd er geboren op 14 mei 1897 en zij op 12 juni 1898.

Jules Springael en Elisa Mertens (in het midden Christine Springael - nichtje van Jules).

Op het uithangbord verschijnt nu een nieuwe naam: "De Solsleutel". De naam verwijst naar het feit dat Jules muzikant en dirigent was van de fanfare Sint-Jozef uit Kesterbeek.

Zij hadden één dochter, Suzanna Joanna die in Ruisbroek geboren werd in 1928.

In de volksmond kreeg het café de bijnaam "Bei den Deuvel". Later volgden nog een reeks uitbaters waaronder: Edward Christiaens en Jeanne Weemaels, René Magnus en Jeanne Apper, Jozef Keyaert en Elisa Devillé. De huidige uitbaters zijn de echtgenoten Louckx-Vandergucht.

39. Herberg "Au Café Chantant"

De herberg, naast de graanwinkel Ghysels - Mertens, was het lokaal van de "Sterrenkijkers", een Lotse carnavalgroep. Nu is hier de post gevestigd.

Als herbergier wordt Petrus Springael vermeld. Hij droeg als bijnaam "Pie van den deuvel". De exacte naam van deze herberg hebben we (nog) niet kunnen achterhalen. Op één van de foto's menen we te kunnen lezen: "Au Café Chantant - tenu par - P Springael - De Meyer" maar volledige zekerheid hebben we niet.

Petrus werd geboren te Buizingen op 25 juli 1865. Zijn echtgenote Philomena De Meyer werd in Sint-Pieters-Leeuw geboren op 6 mei 1865. Hij was werknemer in de fabriek.

Zij hadden 6 kinderen, allen geboren in Sint-Pieters-Leeuw:

1. Antoon in 1889;
2. Eugeen Sebastiaan in 1890 (hij werd later eveneens herbergier);

Herberg "Au café chantant" (?) bij Petrus Springael - De Meyer

(2) zie ook: Een ffare voor Lot door Hugo Partous en Marc Desmedt "En het dorp zal duren ..." nr 8 oktober - december 2000, pg 216-220; en De Lotse weverij en fanfare in Parijs door Jan Brasinne in "En het dorp zal duren ..." nr 9 januari - maart 2001, pg 7-12.

3. Jozef in 1893;
4. Catharine in 1895;
5. Jules in 1897, later uitbater van "De Solsleutel";
6. Leon in 1903.

Petrus en zijn buur, Jozef Ghysels van "De sleutel van Dworp", waren niet de beste maatjes. Hun meningsverschillen kwamen meer dan eens tot uiting tijdens de mosselkermissen. De lege schelpen kwamen telkens weer in de achtertuin van de buur (en vice versa) terecht.

Verder zou de tweestrijd echter niet gegaan zijn.

40. "Au Bombardon"

De naam van deze herberg verwijst naar het muziekinstrument dat de waard Frans De Haen, alias "Jantje Kom", speelde in de Koninklijke fanfare "Eendracht maakt macht".

Hij was één van de 54 muzikanten die op 7 juli 1889 met zijn

"bombardon si b" deelnam aan het "Grand Concours International de Paris". (2)

Op zondag 4 september 1938 werd met veel luister, het briljante jubileum van Frans gevierd, als muzikant. De jubilaris ontving de "Zilveren Medaille in de Orde van Leopold II". Een grote stoet doorkruiste Lot.

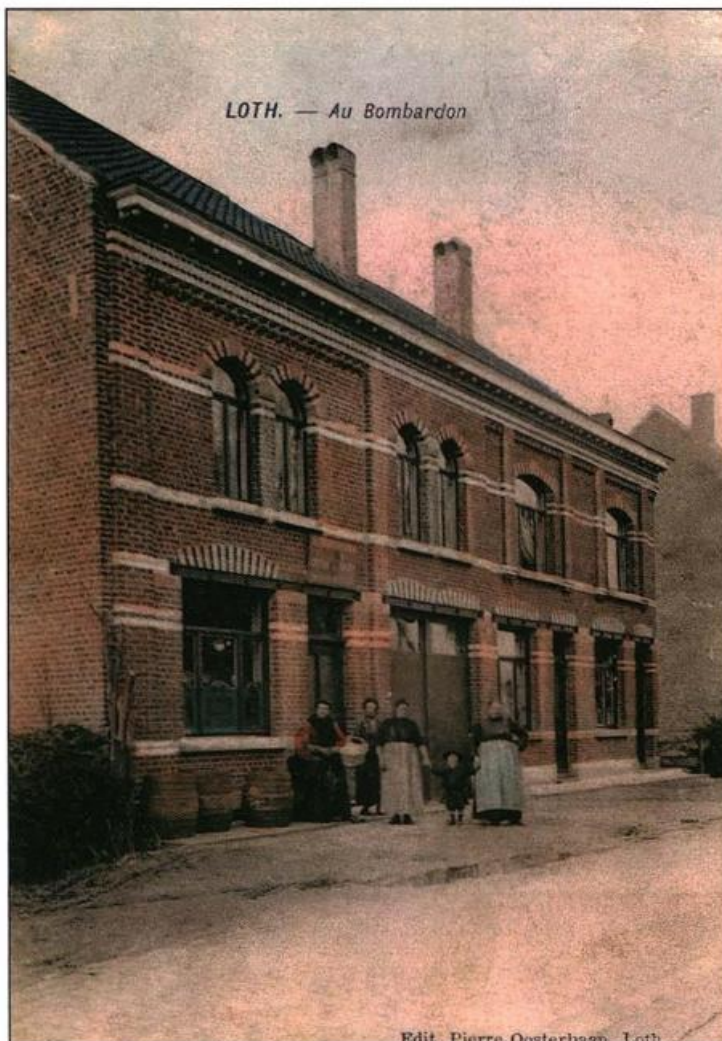
Frans werd geboren te Sint-Pieters-Leeuw op 2 februari 1866. Zijn vrouw Louise Marie Deridder, werd geboren in Dworp op 9 juli 1868. Hij baatte naast de herberg ook een bierhandel uit.

Zij hadden één dochter, Joanna Irma, geboren in Dworp in 1895.

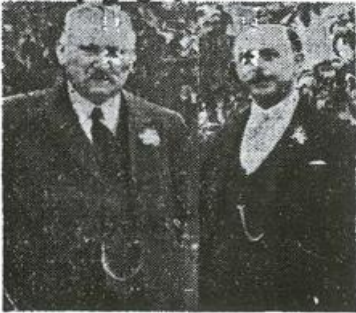
Na Frans nam Beerselaar Frans Jan Walschot de zaak over. Hij werd in Beersel geboren op 27 februari 1881 en was schrijnwerker van beroep. Hij huwde met Catharina Bonté, geboren in Huijzingen op 24 augustus 1883.

In Dworp kregen ze drie kinderen:

De herberg "Au Bombardon" rond de eeuwwisseling, toen nog een alleenstaand huis.

GROOTE FEESTELIJK-
HEDEN TE LOT
1938

Zondag 4 September worden heeren De Haen Jan en Cachart Achiel, gevierd wegens hun 60- en 50-jarig lidmaatschap der Koninklijke fanfare « Eendracht maakt Macht » te Lot. Beide jubilarissen bekwamen van staatswege de zilveren medalie der Orde van Leopold II. Een groote folkloristische stoet zal de gemeente doorkruisen. Links, de h. De Haen, rechts, h. Cachart

Krantenknipsel uit 1938.

Twee momentopnames van een optocht ter hoogte van de herberg "Au Bombardon".

1. Jaak in 1906;
2. Maria Anna in 1908;
3. Margareta in 1912.

De herberg kreeg een nieuwe naam: "Volkshuis".

Dochter Margareta volgde haar ouders op in de zaak. Ze hield er ook een winkel genaamd: "Coopérative du Peuple". Achter het café was er een zaaltje, waar in 1925 de toneelkring "Lustig en Vrij" werd gesticht.

Later was het ook de zetel van de socialistische mutualiteit. De zaak werd overgenomen en kreeg de nieuwe naam "De Postiljon". De nabijheid van het postgebouw zal daar niet vreemd aan geweest zijn. Nu is de zaak gesloten.

41. Bij "Floore Mil"

Het volgende café, waar heden ten dage het "Ricks Café" is gehuisvest, werd destijds uitgebaat door Jan Baptist Debusscher, de eerste koster van Lot. Hij werd geboren te Dworp op 3 januari 1844 en huwde met Louisa Van Biesen, geboren te Dworp op 7 april 1845.

Zij kregen er 7 kinderen:

1. Jean Seraphin in 1869, later onderwijzer;
2. Guillaume in 1872, werd bediende;
3. Justine in 1874;
4. Karel in 1877;
5. Jules in 1879, werd koster in Lot, in opvolging van zijn vader;
6. Jan Baptist Emiel in 1881, gesneuveld tijdens W.O. I;
7. Ernest Guillaume in 1887.

Jan Baptist verhuisde met zijn gezin naar de Kerkstraat (nu Pastoriestraat), waar hij naast de pastorie een nieuwe herberg met winkel liet bouwen.

Zijn zoon Jan Baptist Emiel zette de zaak verder in de Dworpstraat. Hij huwde in 1905 de twee jaar jongere "Leeuwse" Anna Maria Julia Virginia Bosmans. Hij was kleermaker van beroep en vervaardigde in hoofdzaak bruin fluwelen, in de volksmond "floore", boerenkledij. Vandaar de bijnaam "Bij Floore Mil".

Vervolgens was limonadefabrikant François Paesmans de uitbater. Hij werd geboren in Dworp op 13 december 1881 en huwde in 1928 in Beersel met Jeanne Denayer, aldaar geboren op 23 november 1896.

Hun enige zoon, Eugeen, werd geboren in 1938.

Verskillende uitbaters volgden elkaar op. Na de eerste wereldoorlog werd hier het lokaal gevestigd van de Lotse oudstrijders.

Op het witte uithangbord boven het naambord - Emil DEBUSSCHER - BOSMANS - staat: "Bij Floere Mil".

42. Bij "Lomme Kroet" - nu café "RIO"

Naast een herberg baatte Guillaume Vandergucht hier ook een ijzerwarenwinkel uit. Hij was van beroep landmeter. Hij werd geboren in Dworp op 21 juni 1871. Hij trouwde met Hélène Marie Emilie De Jonghe. Ze was afkomstig van Sint-Gillis, waar ze geboren werd op 16 maart 1877.

Het gezin telde één zoon, René Gaston Frans Guillaume, geboren in Dworp in 1898.

Later baatten Ghislain De Dobbeleer en zijn vrouw Simonne Crockaert (dochter van de vroegere dagbladverkopers met de toepasselijke bijnaam "Jan en Flupine Gazet") de zaak uit. Nu staat Rudy Barbe achter de toog.

Guillaume Vandergucht en Hélène Marie Emilie De Jonghe.

Café "Rio" vroeger bij "Lomme Kroet"

43. Bij "Nelleke Champagne" - nu krantenwinkel

Hier woonden de gezusters Springael. Hun ouders, Egidius Springael en Petronella Devaert, waren afkomstig van Halle.

Jeanne werd geboren in Dworp op 4 maart 1883. Ze huwde met Pierre Hauwaert, een meubelfabrikant, doch werd heel vroeg weduwe. Nelleke (Catherina), eveneens geboren in Dworp op 28 juni 1893, had achter het café een kapsalon.

De zussen waren op zekere dag getuigen van een uit de hand lopende ruzie met handgemeen. Pierre Roobaert vertelt over een vechtpartij die plaatsvond tussen ene "Lomme van ouver de voët" en enkele onbekende jongelingen uit een naburige gemeente. Allen waren ze gaan loten. Misschien hadden ze daarmee de microbe van de strijdbaarheid te pakken. De confrontatie tussen Lomme en de jongelui duurde slechts een paar minuten, maar de gelagzaal van het radeloze Nelleke was veranderd in een echt slagveld. Lomme had in een onvoorzienbare woede en hevige vechtlust de hele bende verdreven. Hij bleef achter met een tafelpoot in de hand. Hij had wel een nekwonde opgelopen, gevolg van een stoot met een gebroken bierglas. Gelukkig werd de schade enkele dagen daarna volledig vergoed door Lomme's vader.

44. "Au Casino" herberg met danszaal ook genoemd: bij "Soit van de Koesjeer"

Deze herberg werd uitgebaat door Frans Wauters, geboren in Dworp op 25 september 1873. Zijn vader Carolus, een Leeuwnaar, was ook al herbergier in Lot (Dworp). Mogelijk was Carolus (of één van de voorouders), koetsier. We weten het niet. Frans was gehuwd met Johanna Maria Wauters geboren in Sint-Pieters-Leeuw op 2 oktober 1875.

Zij hadden een uitgebreid kroost:

1. Antoinette (°S-P-L. 1893);
2. Marie Catharine (°S-P-L. 1894 en vroeg gestorven);
3. Joahanna Maria (°S-P-L. 1896), zij trouwde met Guillaume Verstreken (alias "Lomme de schilder");
4. Henri (°S-P-L. 1898);
5. Karel (°Dworp 1901), hij trouwde met Philomena Vanden Bosche uit Ruisbroek;
6. Maria (°Dworp 1902), zij trouwde met Victor Beeckmans;
7. Maria Victorina (°Dworp 1905), zij trouwde met Florent van Rossum;
8. Jan Sebastiaan (°Dworp 1907);
9. Alice Anna (°Dworp 1914), zij trouwde met Remi Gustaaf van Kaekebeke.

Achter het café was er een zaal waar tijdens de kermisdagen veel plezier en leute gemaakt werd. Bij de pleziermakers waren er ook vaak een aantal profiteurs die "champetter op den hank" speelden. Vooral wanneer ze gezouten droogvis gegeten hadden kregen ze meer dorst dan hun portemonnee kon verdragen. Ze vonden er dan niets beter op dan de pinten te ledigen van de paartjes die zwierig aan het walsen waren en hun glazen argeloos op de "hankskes of schapjes" boven de zitbanken of aan de zijanten van de zaal hadden achtergelaten.

Deze herberg was jarenlang het lokaal van een duivenmaatschappij.

Nu is ze gesloten.

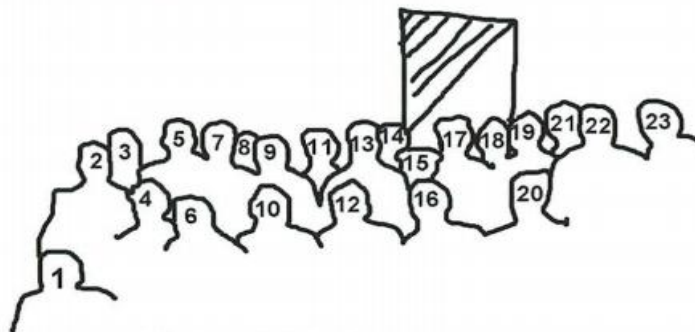
"Au Casino" bij "Soit de Koesjeer".

45. Bij "Frans Kaffei" - oud huis Tertolen

Deze herberg was gevestigd in het huis naast de herberg "Au Casino". De echtgenoten Tertolen hebben het café uitgebaat omstreeks 1850. Hun zoon François, een ijzerbewerker, volgde zijn ouders op. Hij werd in Huizingen geboren op 1 maart 1867. Zijn echtgenote Catharina Springael, werd in Buizingen geboren op 31 augustus 1867.

Ze hadden 5 kinderen:

1. Zacharias (°Buizingen, 1898);
2. Karel Lodewijk (°Dworp, 1900);
3. Marie (°Dworp, 1902), zij trouwde met meubelmaker August Dedobbeleer uit Sint-Pieters-Leeuw;
4. Paulina (°Dworp, 1904), zij trouwde met Beerselaar Frans Declerck die in de fabriek werkte;
5. Emiel Jozef (°Dworp, 1909).

1. Jan Verheven
2. Louis Jacqmin
3. Maurice Bolle
4. Laurent Ruyckens
5. (boerenzoon)
6. Frans Declerck
7. Georges Micheils
8. NN.

9. NN
10. Jan Briers
11. Guillaume Van Bockryk
12. Marcel Ruyckens
13. Marius Bosmans
14. Michiels Jacques
15. Frans Van Zeveren
16. Victor Bosmans

17. Jean Brichaut
18. Petrus (kato)
19. Jozef Surkeyn
20. Jozef Vannerom
21. Henri Speeckaert
22. Frans Vanderrusten
23. Victor Vellemans

Foto van de supporters "Allo Lot Vooruit".

(3) Oude herbergen in Lot door Lydia Denayer en Henri Coudron "En het dorp zal duren ..." nr 17, januari - maart 2003, pg 23-24.

Er wordt verteld dat Emiel (alias Mil Tertolen) deuntjes speelde op de piano die in de café stond. Het schiep "ambiance", zodat de kommer van het dagelijkse leven even vergeten werd. Zonder twijfel hebben de stamgasten er dan ook vaak uit volle borst de bekende volkse melodietjes meegezongen:

*"Drinkt, drinkt, broeders komt drinkt,
Schenkt de glazen maar vol
Pakt er nog eentje
En dan nog een paar,
Anders is 't leven te zwaar..."*

De dochter Paulina volgde haar ouders op en zette de zaak verder. Uit haar huwelijk met Frans Declerck werd één dochter, Suzanne, geboren. Met haar man Firmin Van Hemelrijck heeft Suzanne de herberg nog een aantal jaren opengehouden. Het café was zeer gekend omwille van het feit dat de voetbalclub "Allo Lot Vooruit" er haar lokaal had. Nu is het gesloten.

Strooibriefje uit 1924.
Aankondiging voor
een "Groot Bal" in de
zaal van "Cinema Kok".
Een bal begon toen
om 18 uur.

46. Bij "Kokske" - nu "Lotje"

Deze zeer oude en merkwaardige foto voert ons meer dan een eeuw terug in de Lotse geschiedenis. Alfons Decocq "aannemer van meubelen en schrijnwerkerij" zoals op het uithangbord staat te lezen, was een Dworpenaar, geboren op 13 november 1886. Zijn vrouw, Marie Thérèse Deroo, was de dochter van Désiré, die we vroeger al ontmoetten als herbergier over de vaart (3).

Ze werd geboren te Sint-Pieters-Leeuw op 28 januari 1887. Ze kregen twee kinderen: Désiré Victor Max geboren in Sint-Pieters-Leeuw in 1912 en Francisca Elisabeth, geboren in Dworp in 1914.

De zaal achter het café was als bioscoop ingericht. François Decocq, alias Suske Kok, leidde er alles in goede banen. Er werden toen uitsluitend "stomme films in zwart-wit" afgedraaid.

=====

Zaal "CINEMA KOK", Loth
JOZEF CUVELIER, 104, Steenweg van Dworp, 104

Zondag 27 April 1924
VAN AF 6 URE

Groot BAL

MET PRACHTIG ORKEST

ten voordeele der FANFARENMAATSCHAPPIJ van
Loth voor 't aankopen van speeltuigen.

INGANG 50 CENTIEMEN

MEN ZEGGE HET VOORT!

=====

Druk. Leep. Neydens, Loth

Zoals het toen gebruikelijk was, werd tijdens de projectie de sfeer in de zaal stemmig gemaakt door begeleidende pianomuziek. Het was Paul Borremans van de Delhaizewinkel, een goede muzikant, die tijdens het projecteren vrolijke deuntjes tokkelde op zijn zwarte piano.

Pierre Roobaert, die dit alles heeft meegemaakt vertelt in het volgende artikel hoe het er bij "Kokske" aan toe ging.

Later werd de zaak uitgebaat door Jozef Cuvelier, een elektricien, die prompt de bijnaam "Jef Cinema" kreeg.

Hij was in Ruisbroek geboren op 18 maart 1893. Zijn vrouw Elise Marie Cornelia was van Rosendaal waar ze op 12 juni 1896 geboren werd.

Schrijnwerkerij Decock - Deroo.

(4) Oude herbergen in Lot deel 2, door Lydia Denayer en Henri Coudron in: "En het dorp zal duren ..." nr 19, juli - september 2003, pg 19.

Ze hadden drie dochters:

1. Gisèle Simonne (°Rosendaal, 1919);
2. Odette Rosine (°Ruisbroek, 1922);
3. Rolande Germaine (°Dworp, 1924).

Jozef had zijn cinemazaal ondertussen wel al aangepast aan de evolutie van de techniek. Hij gebruikte namelijk een platendraaier om zijn films te begeleiden. De sfeer werd er, zo werd verteld, veel romantischer door.

Later opende Jozef een nieuwe herberg aan het station, namelijk het café "Terminus"(4).

47. Café "Elysée" - bij "Nee Mois" of bij "Mong van Nee Mois"

Deze herberg was ondergebracht in de woning waar nu de dokters Luyckfaseel en Brisart hun praktijk hebben.

Op de foto hiernaast, bevindt de herberg zich uiterst links van de straat (boven 47 - rechts op de foto hieronder). Ze werd uitgebaat door Florimond Ruyckens, geboren in Halle op 22 november 1874. Hij werkte als getouwwerker in de Scheepersfabriek.

Uit zijn huwelijk met Leonie Dierickx, geboren in Lembeek op 22 november 1880, werden drie dochters geboren:

1. Stéphanie (°Dworp, 1906);
2. Hélène Leonie Marie (°Dworp, 1911);
3. Germaine Clementia (°Dworp, 1913).

Drie herbergen in de Dworpstraat: "de Kring" (49), bij "Cuvry" (48) en "Elysée" (47).

Hij hertrouwde na de dood van Leonie met Sidonie Steels, ook een Lembeekse.

De buur van "Mong" was ene Mandus "de paraplumaker". Deze laatste ontving zijn klanten menigmaal in de herberg. Jakke, de zoon van Mandus, was er zeker ook een graag geziene gast, want hij speelde er op de accordeon en zorgde er zeker en vast voor plezier en vertier...

48. Bij "Cuvry"

De herberg en kruidenierswinkel van Jan Baptist Cuvry was ondergebracht, waar voordien de glas- en spiegelwinkel van Leon Sermon geweest was (huis aangegeven met nummer 48 op de foto hiervoor).

Jan Baptist was een Dworpenaar en zijn vrouw Maria Anna Catharina Demunter van Huizingen. Zij werd geboren op 9 augustus 1871, hij op 11 maart 1873.

Ze hadden twee zonen, Ferdinand geboren in Buizingen in 1904 en Petrus Adelinus, geboren in Dworp in 1910.

In de winkel verkochten ze ondermeer sigaren, likeuren, suikergoed en schoolgerief.

Jan Baptist was een goed zakenman want hij leverde zijn waren aan huis bij de klanten. Hij gebruikte hiervoor paard en koets.

Hij was niet alleen een goed zakenman, hij was ook zeer verstandig en sprak verschillende talen. Na de eerste wereldoorlog hield hij op zondag zitting in de Beerselse herberg "Het Rood Kruis" op de Laarheide en hielp er de mensen uit de streek bij het invullen van de nodige documenten, voor het bekomen van schadevergoeding voor de opgelopen averij tijdens de oorlog.

Jan Baptist Cuvry
en Maria Anna Catharina
Demunter.

Zeer gave identiteitskaart - "Personal-Ausweis" - uitgereikt aan winkelierster Marie Demunter, in opdracht van de Duitse bezetter (Dworp, 13 september 1915).

Personal-Ausweis № 1041.
Eenzelvigheidsbewijs № - Certificat d'identité №

1. Name Demunter Marie ip. Cuvry Jofe
Name - Nom
falls verh. Frau od. Witwe; Mädchenname (geborene):
voor gehuwd vrouw of weduwe; meisjesnaam (geborene); pour femme mariée ou veuve; nom de jeune fille.

2. Eigenhändige Unterschrift Marie Demunter
Eigenhändige handschrijving - Signature personnelle.

3. Staatsangehörigkeit Belge
Nationaliteit - Nationalité.

4. Geboren am 9 augustus 1871. Geburtsort Houpsinghe
Geboren den - Né le
Geboorteplaats - Lieu de naissance.

5. Beruf Winkelierster 6. Grösse 1 Meter Centimeter
Beruf - Profession
Grootte-Taille 1 Meter - Mètre Centimeter-Centimètres

7. Adresse am Aufenthaltsort Dworp, Kattredrauw Dworp No 263
Woonplaats - Résidence
Street - Rue N° - N°

8. Wann ist der Antragsteller zuletzt in die Aufenthaltsgemeinde eingezogen?
Wanneer heeft aanvrager het laatst in zijn woonplaats gewoond?
Quand est ce que le porteur du certificat a la dernière fois pris sa résidence dans la commune?

9. Von welchem Orte ist Antragsteller zugezogen? St. Pietersleeuw.
Van welke gemeente is aanvrager gekomen? - Quelle commune le porteur du certificat habitait-il avant?

10. Wohnsitzgemeinde Dworp, Kattredrauw Dworp
Gemeinde der Ausweisung - Domicile légal
Street - Rue

11. Zuständige Passzentrale Brussel
Königliches Passbüro - Bureau des passeports compétent.

12. Auf Grund welcher Legitimation Konink Verblyfplaats
ist der Personal-Ausweis ausgestellt?
Op grond van welke legitimatiestukken werd het bewijs afgeleverd?
Sur quelles pièces justificatives le certificat est-il délivré?

13. Bescheinigung zweier Zeugen. 1. _____ Wohnung _____
Besatiging door twee getuigen
Attestation de deux témoins
2. _____ Wohnung _____
Woning
Résidence
Wohnung
Woning
Résidence

Ausstellungsort Dworp Datum 13 9^{br} 1915.
Afgeleverd te
Délivré
Date

Unterschrift des Beamten:
Handtekening van den Beamten - Signature de l'employé
Stad. handtekening

Stampel
Zegel
Cachet

Sten
Ze
Ca

auf der Rückseite besetzen. - Wichtige opmerking op
Avis important au dos.

Het gezin Cuvry vertrok later uit Lot en ging zich vestigen in Brussel.

Er kwam een nieuwe uitbater en een nieuwe naam "Café Breughel" in de volksmond "Bei Jef van Staikes".

Jozef Vanderstricht werd geboren in Dworp op 28 mei 1901. Hij was de zoon van Christianus Vanderstricht (zie hierna herberg 57). Hij huwde (niet schrikken) met barones Hélène van Lynden tot Oldenaller, geboren in Laken op 10 oktober 1896. Jef was een getalenteerde voetballer en twee van zijn Lotse vrienden, Ernest Tresignie en Laurent Ruyckens, trokken ter gelegenheid van zijn huwelijk naar Brussel om hem geluk te wensen. Ze hadden voor de gelegenheid hun mooiste kostuum en dito hoed aantrokken. Bij het afgeven van de bloemen werden ze met open armen ontvangen en werden dadelijk uitgenodigd mee aan te zitten aan

de feestdis. Er waren namelijk twee genodigden niet komen opdagen, zodat onze Lottenaars de ontbrekende gasten mochten vervangen. Wat een eer!

De echtgenotes van die twee heren hadden minder geluk want zij hebben tot de volgende morgen moeten wachten op de thuiskomst van hun man. In die tijd verplaatste men zich ofwel met het openbaar vervoer ofwel te voet. De eerste trein in de morgen bleek de snelste oplossing te zijn.

Het echtpaar kreeg twee kinderen:

1. Wilhelmina Christina Josephina Helena Leontina (°Laken, in 1926);
2. Willem Bernard (°Lot, in 1934).

49. "De Kring"

De eerste uitbaters van deze herberg, (zie foto blz.26), die we kennen, zijn August Antons en Rosalie Bordo, beiden uit Sint-Pieters-Leeuw. Hij werd er geboren op 18 januari 1880 en zij op 11 februari, twee jaar later.

Ze kregen vier kinderen:

1. August Leonard (°S-P-L., 1904);
2. Marie (°Dworp, 1907);
3. Emiel Casimir (°Dworp, 1913);
4. Sophie (°Dworp, 1920).

De volgende uitbater was Leopold Neydens alias "Polle van Paake". Leopold werd geboren in Dworp op 28 december 1882, de feestdag van de "onozele kinderen". Zijn vrouw Mathilde Deneyer werd in Beersel geboren op 11 juni 1889. Hun enige dochter, Marguerite, werd in Sint-Pieters-Leeuw geboren in 1910.

Leopold was handelsreiziger van beroep en "deed" in "Denrées Coloniales". Maar hij verkocht ook kledij en gebreid goed. Achter zijn café was er een zaaltje waar toneel gespeeld werd. De toneelgroep "Ernst en Luim" had er een "vaste stek". Op een restant van een programmablade van februari 1923 zien we dat er dezelfde avond maar liefst twee toneelstukken werden opgevoerd. Een drama in 3 bedrijven over de Engelse koning Eduard IV en daarna een blijspel in 2 bedrijven over "ene mislukte liefde".

R. Hendrickx en Ferdinand Rimeaux regisseerden de stukken. De acteurs van dienst waren: Nicolas Desmet, mej. (Juliette?) Springael, Jozef Godeau, Leopold Neydens (onze herbergier), Celestin De Roeck, Jan Langhendries, Karel Van Roy (gekend als 'Charel Mees'), Pierre Osselaer, Jan Baptist Van Namen, Ferdinand Rimeaux, Felix Van Holder, François De Roeck, L. Langhendries, August Antons (de eerste uitbater), Jacques Wets en A. Jacobs (= Reeke?).

Tijdens de kermissen werd in de zaal bal gehouden. De katholieke verenigingen kwamen er geregeld samen, zoals ondermeer: KWB, ACW, Bond van de gepensioneerden, christelijke mutualiteit, ...

Op vandaag doet het vroegere café dienst als wereldwinkel "Babbellot".

De zaal dient als feest- en toneelzaal.

Het toneelgezelschap "Weredi" voert er regelmatig haar toneelstukken op. Zowel groot als klein komt er aan bod. Daarvoor zorgen enerzijds de jeugdafdeling en anderzijds een groep volwassenen en tienerspelers. In 2004 viert deze toneelgroep trouwens haar 50-jarig bestaan.

Ook de "Vogelvrienden van de Zennevallei" hebben er hun lokaal.

We steken nu de Dworpstraat over.

50. Bij "Nonkel Susse"

Dit café was gelegen tussen de herberg van de familie Essemaeker en het huis van de familie Vroom. Frans Michiels alias "Nonkel Susse" was kleermaker. Hij vervaardigde fluwelen broeken en vesten voor de boeren. Wie een pintje kwam pakken, zag de waard aan het werk in de herberg. Rustig assembleerde hij, met naald en draad, de stof. Frans werd geboren in Dworp op 30 oktober 1871 en overleed in Lot tijdens de tweede wereldoorlog, in 1942. Hij was toen al vijf jaar weduwnaar. Zijn vrouw Anna Maria Feyaerts was afkomstig uit Tremelo en werd er geboren op 22 februari 1867. Zij hadden één zoon, Antoon, die in Dworp geboren werd in 1908.

Huwelijksfoto van Deproost Guillaume (°Dworp 7 mei 1905), zoon van Henri en Angelina Debremaeker en Anna Rosina Essemaeker (°Alseberg 14 januari 1899) dochter van Emiel en Maria Loucix. Verder op de foto: (3 personen uiterst links in de 2de rij) Egied Debremaeker, Madeleine Debremaeker en Alice Dandoy.

51. Bij "Essemaeker"

Emiel Essemaeker werd in Alseberg geboren op 18 december 1864. Hij was werktuigkundige. Een "aardje naar zijn vaartje", want zijn vader Petrus, een Hallenaar, was ijzerdraaier.

Hij was muzikant en speelde 2de trombone in de fanfare "Eendracht maakt macht".

Uit zijn huwelijk met Marie Louckx, in Alseberg geboren op 14 mei 1897, werden 4 kinderen geboren:

1. Modeste Julien (°Alseberg, 1897), huwde in Sint-Gillis met Marguerite Coudron;
2. Anna Maria Rosina Regina (°Alseberg, 1899), huwde in Lot met Guillaume De Proost;
3. Auguste (°Alseberg, 1900), hij trouwde met de Hongaarse Madeleine König;
4. Maria (°Alseberg, 1904).

52. Bij "Pozzelainke"

Dit café was gelegen tussen het café "Essemaeker" en het café van Eugeen Springael. Petrus Arnoldus Springael was van beroep polijster, in de volksmond noemde men hem de "polierder". Hij werd in Sint-Pieters-Leeuw geboren op 31 augustus 1867. Zijn echtgenote, Joanna Maria Hauwaert, was afkomstig van Alseberg en werd daar geboren op 15 mei 1872.

Zij hadden 3 kinderen:

1. Maria (°Beersel, 1902);
2. Joanna (°Beersel, 1904);
3. Petrus Willem (°Alseberg, 1909).

De meisjes waren beiden haarkapster van beroep.

53. Bij "Gène den deuvet"

Eugeen Sebastiaan Springael was kleermaker en herbergier. Hij werd geboren in Sint-Pieters-Leeuw op 21 oktober 1890 en overleed in Lot in 1965.

Hij trouwde eerst met Paulina Ots, geboren in Dworp, op 7 juni 1891. Ze hadden 2 kinderen, beiden geboren in Dworp, Christina in 1916 en Jean in 1925.

In 1927 overleed Paulina en in 1931 hertrouwde Eugeen met zijn negen jaar jongere schoonzus Thérèse.

54. Bij "Waar de schilder"

Het uithangbord "À la Miroiterie de Loth" vertelt ons welk beroep Edward Michiels uitoefende. Hij was schilder, behanger en glazenier. In de winkel werd dan ook verf en behangpapier verkocht. Hij werd geboren in Dworp op 17 juli 1880 en zijn vrouw Maria Ludovica Backaert in Sint-Pieters-Leeuw, op 15 mei 1881.

Ze hadden 3 kinderen:

1. Jan Jaak (°S-P-L, 1901);
2. Joanna Maria (°Dworp, 1910);
3. Augustinus (°Dworp, 1915).

De oudste zoon zette de zaak van zijn ouders voort, met zijn vrouw, Florentine Wouters (in de volksmond "Manske"), geboren in Huizingen op 12 maart 1908,

Zij hadden 2 kinderen, beiden geboren in Lot: Angèle Florentine (°1929) en Marcel (°1935).

Het huis met de donkere gevel (3de van links) naast de "Blauwe Bol" is de herberg: bij "Waar de schilder".

55. Bij "Maria van Ridders" en "In de Melkpot"

Op de hoek van de Dworpstraat en de Emiel Debusscherstraat was de herberg met beenhouwerij van Maria Anna Deridder. Ze werd in Dworp geboren op 23 april 1873. Ze bleef ongehuwd tot aan haar dood in 1955.

We nemen aan dat zij de zaak van haar ouders verder zette, aangezien haar vader, Jacobus, herbergier was in Lot en haar moeder, Joanna Catharina Meerts, winkelierster (in dezelfde woning).

In de herberg bij "In de Melkpot" zitten links Albert Pelicaen alias "Donderbiesjke" en rechts Petrus Bonté alias "Pie va Waike".

Maria was een ongewone "bezige bij". Een "jonge dochter" die café hield en daarbij nog een beenhouwerij uitbaatte, was zeker niet alledaags. In de winkel werd ze wel bijgestaan door Edmond Ridders, een familielid geboren in Sint-Pieters-Leeuw.

In de herberg was er veel leute. Over Maria bestaan er talrijke anekdotes. Pierre Roobaert, die haar goed gekend heeft, beschrijft Maria's haar als "pijpenstelenhaar" (zie Lotgevallen nummer 210). Maar kwieke Maria had daar een oplossing voor gevonden. Ze droeg namelijk een pruik. Rechtover haar café woonde Nelleke Champagne die haarkapster was (zie herberg nr 43). Wanneer de

Het zakenkantoor Schoriels, vroeger de herberg: bij "Maria van Ridders" en "In de melkpot".

pruik hoognodig "onderhoud" vereiste, liep Maria de straat over tot bij Nelleke en gooide haar "kapsel" van aan de ingangdeur naar de kapster om er opnieuw krullen in te zetten.

Muziek verzacht de zeden en haalt vooral de klanten naar het café. Dat zal wel het motief geweest zijn voor Maria om een platen-draaier aan te schaffen. Het bracht leven in de brouwerij en weldra weergalmden de populaire deuntjes door het café. Iedereen zong mee:

*"Mie katoen, kom morgennoen,
we zullen een pintje drinken.
"Mie katoen, kom morgennoen,
we zullen een potteken (of een danske) doen.
Tralala, lalalalaliere
Tralala, lalalalala."*

**Aan de voordeur van
"In de Melkpot".
Boven vlnr.: NN Pelicaen,
Cornelius Massaert,
Albert Pelicaen
(alias Donderbiesjke).
Onder vlnr.: Maria Maes
(echtg. Cornelius Massaert),
NN Pelicaen,
Anna Deraymaker.**

Onder de regelmatige bezoekers van haar café zouden we vrij gemakkelijk verschillende personages uit het televisiefeuilleton "De Paradijsvogels" kunnen herkennen. Immers ook hier kwamen stamgasten uit alle sociale klassen.

De vriendschap tussen de burgemeester Jean Joseph Huysmans en de waardin was door iedereen gekend, al waren de ettelijke woordenwisselingen "legendarisch" en dat tot groot jolijt van wie het meemaakte.

Een dagelijkse gast was onderwijzer Petrus Dewilde. Maar geen klant die de bazin meer op stang kon jagen dan de alom bekende grappenmaker Jean De Coster, alias "de keutte". Zo ging het er in de goede oude tijd aan toe!

Maria ligt begraven op het kerkhof naast het familiegraf van de burgemeester. We hadden wat graag haar foto afgedrukt, maar de foto op haar grafzerk is door de tand des tijds vervaagd en Maria is haast niet meer te herkennen.

Het café werd overgenomen door Anna Deraymaker. Ze was de dochter van "Jeuf Van 't rad", de nachtwaker van de fabriek "Gregg". De ouders van Anna woonden in Beersel in de Nering. Iedere dag verzorgden ze met paard en kar een melk- en kaasronde doorheen Lot.

In dit café was er wel een zeer bijzondere attractie. Een aapje met de naam "Jacky" kreeg er van de klanten snoepjes aangeboden. Kreeg hij zijn dagelijkse portie zoetheid niet, dan stal hij de sleutels van de klanten of wat hij graaien kon en verstopte het. Jacky mocht ook wel af en toe wat meedrinken en geraakte soms wat boven zijn theewater zodat hij, tot grote hilariteit van de klanten, wel eens van de bank viel.

Later werd, zoals met zo vele herbergen gebeurde, het gebouw aangekocht door een bank. Nu is er een zakenkantoor in onder gebracht, uitgebaat door de familie Schoriels.

We verlaten de Dworpstraat en begeven ons in de Emiel Debusscherstraat

56. Herberg en bierhandel Speeckaert.

Halfweg de straat was de herberg en bierhandel van Jacques Speeckaert gevestigd.

Jacques werd geboren in Sint-Pieters-Leeuw op 13 juli 1878. In 1903 trouwde hij in Beersel met Antonia Mommaert, daar geboren op 13 november 1872.

**Jean De Coster
(alias "de Keutte")
en echtgenote Agnes
Schols op uitstap in Coo.**

Ze hadden drie kinderen, die alle drie in Beersel geboren werden:

1. Martinus Juliaan (°1904), hij huwde met Antoinette Destrycker;
2. Jan Baptist (°1905), die in Lot trouwde met Coleta Borgers;
3. Maria (°1911), die trouwde met Alfons Agneessens.

57. De herberg van Christianus Vanderstricht

Enkele huizen verder stond de herberg van Christianus Vanderstricht. Hij werd in Beersel geboren op 28 juli 1865. Hij was de zoon van Guilielmus en van Anna Maria Bauwens.

Uit zijn huwelijk met Maria Leontina Denayer werden in Lot twee kinderen geboren:

1. Trinette (in 1910), zij trouwde met Victor Richard Mathys;
2. Jozef (in 1901), zie herberg 18 "Café Breugel".

Na de familie Vanderstricht kwam hier een Mathilde Van Hoedenaken, "*alias Matil Mostoijt*", echtgenote Michel Marcel Mostaert, korte tijd de herberg uitbaten. Later woonde er de gareelmaker Michel Wingels.

58 Bij "De Vleegers"

De herberg behoorde toe aan Jan Baptist Cornelis, metaalbewerker uit Sint-Pieters-Leeuw, daar geboren op 14 juni 1880, en aan zijn vrouw Joanna Maria Catharina Decock, geboren in Dworp op 11 maart 1880.

Herberg bij "de Vleegers", later winkel en nu een woonhuis.

Ze hadden 2 zonen:

1. Alfons Marius, geboren in Sint-Pieters-Leeuw in 1909. Hij huwde Irma Van Laethem;
2. Marcel Jan, geboren in Dworp in 1913. Hij trouwde met Juliette Springael. Zij waren de ouders van de "RSC Anderlecht" voetballer Jean Cornelis die in Lot en ver daarbuiten grote bekendheid verwierf.

De herberg ruimde plaats voor een winkel van elektriciteitsartikelen, die door de twee broers werd uitgebaat.

59. Bij "De Keuster"

In de Pastoriestraat, vroeger Kerkstraat, (rechts van de pastorie op de foto hierna) stond de herberg en kruidenierswinkel van Jules Debusscher (geboren in Dworp op 12 maart 1879). Hij was de broer van "Floore Mil" (zie herberg 41), was nagenoeg 60 jaar koster-orgelist van de Sint-Jozefkerk van Lot en werd voor die bewezen diensten vereerd met de kerkelijke onderscheiding "Pro Ecclesia et Pontifice".

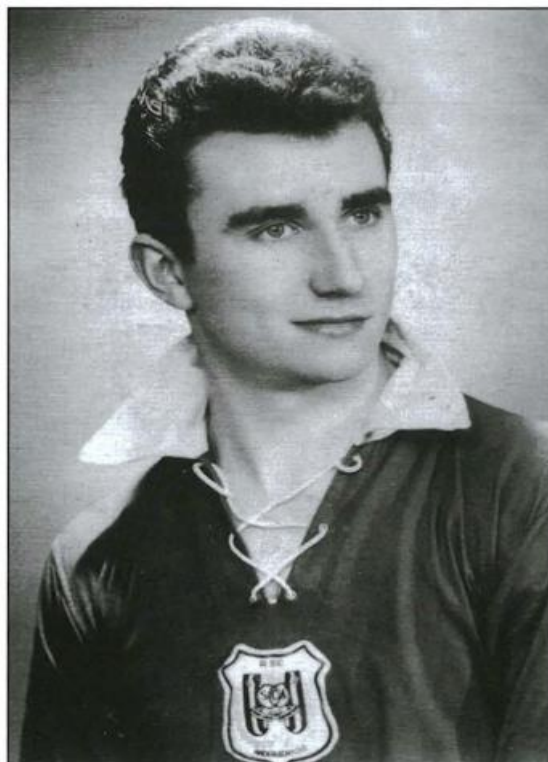
Hij trouwde met Marie Rosalie Geens, geboren in Dworp op 8 mei 1880.

Ze kregen drie kinderen alle drie geboren in Dworp:

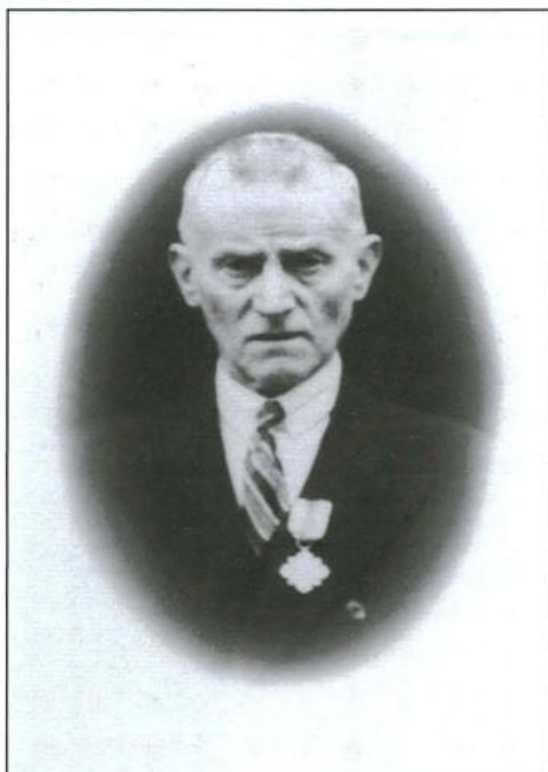
1. Jean Baptist (in 1905);
2. Jean Maurice (in 1908), trouwde met Leonie Springael, dochter van "Bère va Michèl" (zie herberg 31);
3. Guillaume Julien Sylvain (in 1914), huwde met Coleta Tresignie.

Na Jules werd de zaak voortgezet door zoon Maurice en zijn vrouw Leonie ("Ba Neeke van de keuster") en nadien door kleindochter Emillienne.

Zoals zovele herbergen is ook deze definitief gesloten.

Jean Cornelis.

Jules Debusscher.

Het huis naast de pastorie is de winkel en herberg: bij "de Keuster".

We gaan nu in de richting van Beersel waar we aan de rotonde van de Beerselstraat en de Kerkhofstraat de laatste herberg aantreffen.

60. "In de Welkom" - Bij "Charel Fledder"

Het huidige huis werd gebouwd door Arthur Debelder, beenhouwer en daarna biersteker in Kesterbeek en burgemeester van Lot. Karel Lillensen werd in Huizingen geboren op 3 oktober 1898. Samen met zijn vrouw Theresia Maria Wets, in Dworp geboren op 18 juli 1899, baatte hij het café uit. Hij werkte in de fabriek als vuurstoker. Ze bleven kinderloos.

Na hen waren er verschillende uitbaters tot in 2000, toen het café gesloten werd.

Het hoekgebouw was tot voor jaren de herberg "De Welkom".

Het valt op dat zowel de plaats als de architectuur van het gebouw in functie van de initiële bestemming gekozen werden.

Cinema Kok

PIERRE ROOBAERT

Een van de ontspanningen in Lot - voor de oorlog - was "Cinema Kok". Telkens bij het intreden van de herfst, werd door velen met grote verwachting uitgekeken naar de heropening van de zaal. Die was gelegen achter het huidige Lotje, wat toen een herberg was, genaamd: "Bij Jef Cinema". Toen eindelijk de beeldjes van de eerste voorstelling voor het stamineeraam hingen, waren de Witte en zijn maat er als de kippen bij om te zien of er gekende spelers bij waren. Met gepaste commentaar rangschikten ze hen bij de goeden of de slechten. Er waren wekelijks drie voorstellingen: op zaterdagavond, zondagnamiddag en -avond. De namiddagvoorstelling werd meestal bezocht door de jonge snotters.

Al een half uur voor de vertoning stond de gang naast het café nokvol. Het was een getrek en geduw onder de snaken, om maar als eerste binnen te geraken. Als eindelijk de deur werd geopend moest Suske Kok, een sympathiek mannetje dat instond voor de orde, al de moeite van de wereld doen om niet meegesleurd te worden. Want iedereen wilde op de eerste rij zitten. Het schaars verlichte zaaltje had wel niet veel om het lijf: gekalkte muren, versierd met enkele posters uit vroegere films en een groot wit doek. Langs de ene zijde stond de toog waar Florence haar handeltje dreef: bollen, koeken, kastanjes, mandarijntjes en limonade in flesjes, afgestopt met een glazen marbel. Aan de andere kant de zwarte piano waarop Polle uit de Delhaizewinkel de muzikale begeleiding verzorgde. In het zaaltje stonden lange banken met opklapbare zitjes, die stevig vastgeklonken waren aan de houten vloer. Er stond ook een zware gietijzeren kachel waarvan de ronde schouwpijp recht door het plafond stak. In de kale achtermuur zaten drie geheimzinnige gaten waardoor de films werden gedraaid.

Het was natuurlijk nog stomme film. Deze bestond gewoonlijk uit acht delen en een toemaatje van twee komiekskes met o.a. Dubbele Pat en Patachon, Faty Charlot of over een vindingrijke groep straatkapoenen waaronder het negertje Sneeuwballetje. De onderbrekingen waren noodzakelijk om een nieuwe filmspoel op te zetten. Ondertussen ging het licht aan, wat dan weer ten goede kwam aan Florence en de pianist, want zij verkocht haar snoepjes en hij kon eens uitblazen. Ik zei stomme film, maar dat was dan wel het enige geluidloze, al het overige lawaai werd gul verzorgd vooral door het publiek der namiddagvoorstellingen. Men kan het zich wel indenken: een houten vloer en velen droegen nog klompen!

Als de lichten werden gedoofd bij de aanvang van de film, veranderde het rumoer in een algemene HAA ! Bij het verschijnen van de eerste bibberende beelden sloeg Polle de eerste akkoorden op zijn piano en verdoezelde zo het gezoem van het filmapparaat. Hij volgde de film op de voet en wijzigde steeds zijn melodietjes naar gelang de gebeurtenissen die zich afspeelden op het scherm. Van die madammen met het haar gesneden "á la Mistinguette" en die ellenlange sigarettenpijpen in de mond, of die flierefluiters met hun monocles, moesten de Witte en Miel niet veel hebben. Die speelden toch maar om miserie te verkopen. Ze hadden meer oog voor die stoere binken en vooral voor de cowboys. Dat waren hun favorieten. Ze bewaarden zelfs hun verfromfaaide beeldjes tussen hun knickers en andere spullen in hun broekzak.

Om de film enigszins verstaanbaar te maken, werden de beelden onderbroken door geschreven teksten die dan werden voorgelezen ter attentie van een ongeletterde gezelschap. Het gebeurde ook dat iemand die de film al had gezien aan zijn buur vertelde wat er ging volgen, wat dan snel stopte door een "smoel toe" vanuit de zaal. Alle emoties die de film teweegbracht werden luidruchtig geuit. Er werd gelachen, gevloekt, hard toegejuicht als bij een voetbalmatch. Maar er werd ook in stilte geweend. Bij een achtervolging van de goede achter de slechte, werden zelfs de hardste akkoorden uit de piano overstelpt door het donderende getrappel van zware schoenen op de houten vloer; soms zelfs zodanig luid, dat Jef Cinema, ongerust om zijn banken en plankenvloer, de film stopte en de verlichting aanstak, wat onthaald werd op een AHOE! Daarna werd het wel wat rustiger.

Na de vertoning vertrok het rumoerige volkje druk napratend in de donkere avond. Het zaaltje zag er dan maar belabberd uit: een vuile troep bananen, kastanjes, appelschillen, papier en lege flessen, waardoor Suske nog een hele boel werk wachtte. Die nu onvindbare flesjes waren iets speciaals en bevatten een glazen knikker, die bij het vullen het flesje afsloot.

Op een moment waren de Witte en Miel zodanig beïnvloed dat ze zichzelf een cowboy waanden en dravend als paarden de vaarzen gingen lastig vallen. Ze hadden uit een knotwilg een roede gesneden, kletsten op hun eigen billen om hun ingebeelde ros sneller te doen draven. Een van hun maten dreef het nog op. Toen hij een koe kon benaderen die daar vredig lag te herkauwen, klauterde hij er fluks bovenop om zijn rijkunst te beproeven. Dat beviel het geschrokken rund niet en met een wip sprong het recht en zwierde de onfortuinlijke ruiter recht in een koeienvlaai.

Kwam daarbovenop dat hij een geldstuk van tien centiem in de mond hield en dat dit door de schok recht in zijn keelgat schoot. Op aanraden van de dokter heeft zijn moeder hem een echte

paardenpurgie doen slikken waarna hij wel op het potje moest tot het geldstuk weer te voorschijn kwam. Als men hem later vroeg of zijn spaarpot nog steeds onder het bed stond, bleef men beter ver weg uit zijn vaarwater!

Iemand die zeker niet te spreken was over de cinema was mijnheer pastoor. Van op de preekstoel veroordeelde hij dit oord des verderfs en zei dat het zeker niet betaamde voor zijn parochianen, er een voet binnen te zetten. Vooral de snotters die bij hem in de leer kwamen voor hun plechtige communie hield hij speciaal in het oog. Eens de cinema begonnen, zag hij de bezoekers van het lof met de helft verminderen. Dan was het kermis bij de volgende les. Juist op het moment dat paters predikanten het geloof kwamen verkondigen en in de week avondpreken hielden voor volwassenen, gebeurde het. In cinema Kok werd een film "*verboden onder de 18 jaar*" gespeeld. Er was naar het schijnt de rug te zien van een naakte madam terwijl ze achter een doorschijnend gordijn treiterend traag in haar bad stapte. Eén van de paters had er van gehoord en naar het bleek sprong hij in de preekstoel omhoog van zuivere colère. Hij schilderde de hel af alsof hij er daags voordien op bezoek was geweest. Voor hem was cinema de bron van alle verderf. Ook de vrouwen en jonge meisjes die naar het voorbeeld van de filmsterren hun haren lieten knippen, werd volgens hem de ingangskaat tot de hemel afgenomen. Hij had zijn toehoorders zodanig de bibber op het lijf gejaagd dat ze bij hun terugkeer in het donker, achter elke hoek een baardige duivel verwachtten, die hun in de nek ging springen.

De oudere broer van Miel met wie hij samensliep en die in het geniep ook naar die film was geweest, was ook naar de preek van de pater gaan luisteren. Het moest hem niet goed bekomen zijn want 's nachts lag hij zodanig te woelen dat Miel wakker werd en hem hoorde mompelen van: gezien, gezien, ik heb niks gezien. Tot Miel hem een flinke por in de rug gaf en hij ronkend zijn nachtmerrie vergat. Later zijn er wel serieuze twijfels gerezen of zijn broer wel in de hemel zou geraken.

Opgeslorpt door de moderne tijden is cinema Kok al jaren in de vergeethoek geraakt. De film, die een welgekomen ontspanning was en waarvoor men zich moest verplaatsen, bekommt men nu met honderdmaal betere beelden, vanuit de luie zetel door een simpele druk op de knop. Toch blijven de bibberende beelden van de stomme films bij "*Cinema Kok*" een mooie herinnering.

Openbare waterdistributie in Beersel

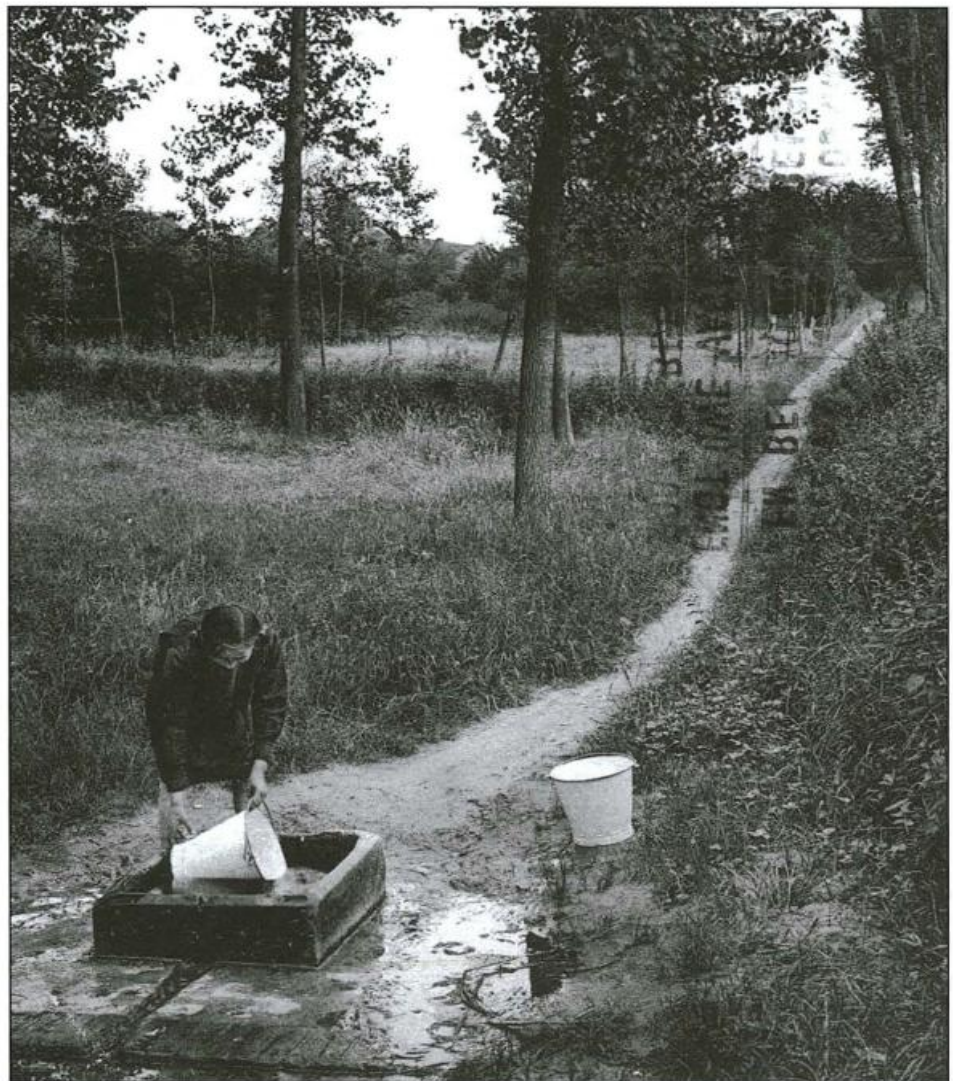
MARC DESMEDT

Inleiding

Zonder drinkbaar water is er geen leven mogelijk.

In oude tijden vestigden mensen zich slechts in de omgeving van natuurlijke bronnen of waterlopen. Vele van die bronnen bevinden zich op het kruispunt van wegen of weggetjes, die naar alle uithoeken van het dorp leiden. Prentkaarten uit de deelgemeente Beersel tonen ons hoe het er 75 jaar geleden aan toe ging aan de bron in de Beuken.

42

Meisje put water aan de bron in de Beuken te Beersel (omstreeks 1930).

Water werd er in emmermaat gehaald. Waar geen bron beschikbaar was werd een put gestoken. De gemeente liet dan een erkende putmaker graven naar grondwater. Op de Laarheide was er zo een publieke waterput. Een manueel bediende waterpomp bracht het water naar de oppervlakte. Dat was zeker nodig, want de grondwaterlaag ligt hier op een diepte van 40 m.

Hoewel onze ouders en grootouders spaarzaam omgingen met water, diende men toch meerdere keren naar de bron of naar de waterput te trekken. Het was een ontmoetingspunt waar ook het nieuws van de dag kon gehaald worden.

Samenkomst aan de waterpomp (links boven) op de Laarheide te Beersel

Waar veel mensen samentroepen is het meestal niet zo heel proper. Tijdens periodes, waarin een of andere infectieziekte uitbrak, was de kans groot dat ze via de waterplaats werd verspreid. Ziektes als tyfus en cholera verdwenen haast volledig, toen de waterdistributie veralgemeend werd.

Voor al op het platteland moest de hygiëne verbeterd worden. Daarom besliste de overheid tijdens het interbellum, dat middelen moesten vrijmaakt worden voor de aanleg van waterleidingen. In Huizingen nam het bestuur al in 1927 de nodige schikkingen voor de aanleg van een waterwinning en een distributienet. Omdat de ondergrond er blijkbaar water van mindere kwaliteit opleverde, werd bij de burens naar water gezocht. Omwille van een ongelooflijk administratief gehakketak sleepten de werken aan tot in 1937. Al bij al moest het werk zeven jaar eerder klaargekomen zijn. Het verlies was aanzienlijk. We ramen het op 1,3 miljoen m³ water, die langs de beek zomaar verloren liepen.

De gemeenten Alseberg, Beersel en Dworp richtten pas in 1938 een intercommunale op. Lot kreeg pas in 1950 een waterdistributienet en maakte gebruik van eigen boorputten.

Deel I: Het waterbedrijf Huizingen

De aanzet

Op 30 mei 1927 schrijft het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Huizingen een brief aan de Gouverneur van de Provincie Brabant, waarin de toelating wordt gevraagd voor het "stichten eener waterverdeling in onze gemeente".

Huizingen heeft blijkbaar al vrij concrete plannen, want op 8 juli vraagt het College aan Pieter Berghmans, putmaker in Halle ("Diploma van de stad in 1897"), om boringen uit te voeren, met het oog op het opstarten van een mogelijke waterwinning op het grondgebied van de gemeente Dworp.

Het aankopen van grond, nodig voor het opzetten van een wateropvang, wordt meteen in het vooruitzicht gesteld.

Briefkaart van Pierre Berghmans, putmaker in Halle.

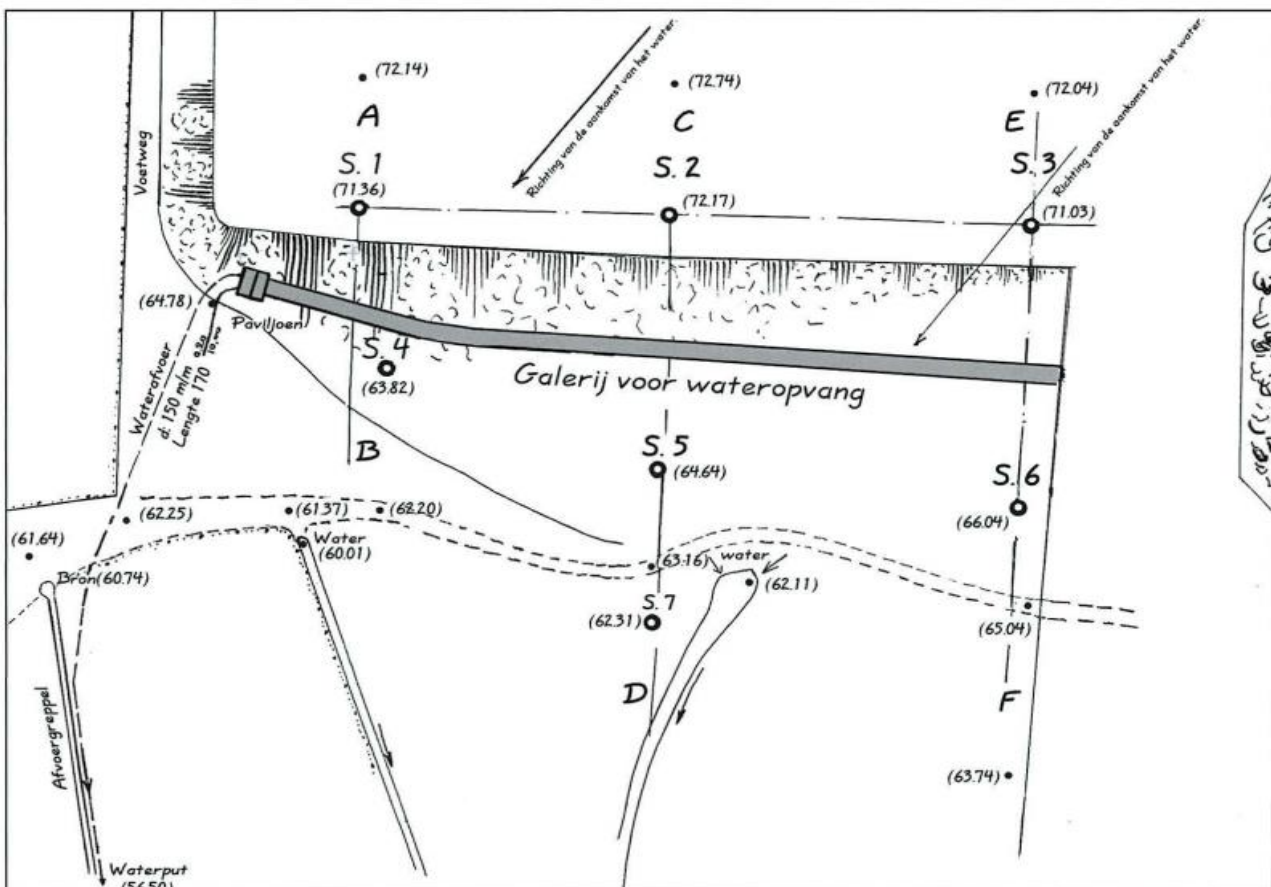
Op 5 september 1927 worden aan landmeter Jules Hennau de grondstalen ter beschikking gesteld van 7 boringen, uitgevoerd in Dworp, voor het opmaken van een studie. In een brief van het provinciebestuur vernemen we voor het eerst de plaats van de toekomstige wateropvang: "Uw gemeente zal ook moeten onderhandelen met de eigenaars van de gronden in den Begijnenbos, die rechts van de op te vangen bronnen gelegen zijn, alsook met den eigenaar van het kasteel, die er een privé opvang bezit".

Op donderdag 12 januari 1928 is Jules Hennau klaar met de studie. Het gemeentebestuur nodigt hem dan ook uit naar het gemeentehuis waar de plannen uitvoerig worden toegelicht.

Uit zijn rapport citeren we:

"Op het grondgebied van de gemeente Huizingen hebben de waterbronnen onvoldoende debiet om ze te gebruiken voor een behoorlijke watervoorziening. Op het grondgebied van Dworp daarentegen bestaan er overvloedige bronnen die water geven van zeer goede kwaliteit omdat het goed gefilterd is door een dikke laag scherp zand. Deze bronnen zijn gelegen in de omgeving van de Bruineput, de Solheide en de Begijnenbos. Er bestaan daar sedert lange tijd ondiepe opvangplaatsen, die het nabij gelegen kasteel van Graaf Cornet de Grez van water voorzien. De wateropvang zal geplaatst worden op 55 m hoogte wat toelaat, door natuurlijke aantrekkingskracht, bijna het gehele grondgebied van Huizingen te voeden, uitgenomen het gedeelte gelegen in het hoog gedeelte rond de wijk Bollinckx, het hoog gedeelte van de Sint-Leonarduslaan en de weg naar het sanatorium van Buizingen. Voor deze laatste punten, dient een 'vergaarbak' en een klein motorpompstation opgericht te worden om het water naar deze grotere hoogte te pompen."

Plan van Jules Hennau met aanduiding (51-56) van de proefboringen en de bestaande bronnen. Aanduiding van de plaats van de aan te leggen galerij voor waterwinning.

Zo wordt de bouw van een (kleine) watertoren op de hoogte van Buizingen in het vooruitzicht gesteld.

De ontwerper voorziet dat de opbrengst van een wateropvang op de genoemde plaats, gemakkelijk 7 tot 8 liter per seconde kan bedragen, wat overeenkomt met een dagopbrengst van bijna 700 m³.

De dagelijkse benodigde hoeveelheid water voor Huizingen wordt geraamd op 350 m³. Het is dus mogelijk een belangrijk volume door te verkopen aan de gemeente Buizingen, die onvoldoende water kan ophalen langs haar boorput. We citeren: *"De wijken van Buizingen zijn voor het ogenblik gespijsd door een in het zennegruis geboorde put, die niet te vertrouwen water opvangt..."*

Voor de Menisberg, een ander hoog gelegen gehucht, moet een oplossing worden gezocht, want het is via natuurlijk verval onbereikbaar. Ook hier is een pompstation nodig voor *"het spijzen van enkele huizen"*. Om deze grote kost te vermijden stelt Jules Hen-nau voor deze wijk te voorzien van water uit het naburige Ruisbroek.

Verder voorziet de ontwerper de mogelijkheid de huizen van het Dworpse gehucht Wauweringen, gelegen langsheen de toevoering, van leidingwater te voorzien.

De kosten van de werken worden als volgt begroot:

1. Bouw van een wateropvang	100.000,00 Fr.
2. Aanvoerleiding tot vergaarbak (3.000 m x 65 Fr/m)	195.000,00 Fr.
3. Hoofd en "opzuigingsvergaarbak"	75.000,00 Fr.
4. Verdelingsnet (6.600 m x 50 Fr/m)	330.000,00 Fr.
5. Pompstation met terugdrijving	40.000,00 Fr.
6. Klein waterkasteel	50.000,00 Fr.
7. Aanleg net hoger gelegen plaatsen	25.000,00 Fr.
Totaal:	815.000,00 Fr.

Het aandeel van de gemeente Huizingen in deze investering bedraagt 270.000 frank. Het overige wordt door de overheid gesubsidieerd.

Omdat de gemeente Buizingen de waterbevoorrading op haar grondgebied, via de eigen waterwinning, niet langer kan verzekeren, wordt verwacht dat ze zo goed als zeker participeren in het project. Het gemeentebestuur voorziet dan ook dat de kosten zelfs nog een heel stuk lager zullen liggen. Dit vooruitzicht wordt al snel bewaarheid.

Voor de waterwinning van Graaf Cornet de Grez, die door het aanleggen van de nieuwe wateropvang droog zal komen te liggen, moet een oplossing worden gezocht. Er wordt al gauw overeengekomen dat het kasteel op de waterleiding van de gemeente Huizingen zal aangesloten worden.

De waterwinning in Dworp

Op 28 februari 1928 brengt de gemeente de procedure voor de installatie van de waterwinning officieel op gang door de indiening van een subsidiëringaanvraag bij het provinciebestuur. Het project zelf wordt op 3 mei door de provincie bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Hygiëne ingeleid. Het plan van Jules Hainnau (zie blz. 45) voorziet de aanleg van een galerij (ondergrondse wateropvang) met een lengte van 55 m, op de plaats waar Pieter Berghmans voorheen de proefboringen uitvoerde.

De plannen worden door de administratie van minister Carnoy teruggestuurd met de vraag ze op enkele punten aan te passen. Het vooropgestelde procédé, een wateropvang via een ondergrondse galerij, is een door Fourmanois, hoofdingenieur en ambtenaar van de provincie, gebrevetteerd. De overheid verzoekt de gemeente de verwijzing naar dit procédé te schrappen omdat het de vrije concurrentie belet.

Het project wordt aangepast en door het gemeentebestuur op 8 november 1928 teruggestuurd naar de gouverneur. De toepassing van het gebrevetteerde systeem is niet langer vereist. Iedere mededinger aan de prijsvraag mag een eigen systeem aanbieden, op voorwaarde evenwel dat hij kan bewijzen dat het alternatief voorstel evenwaardig is. De gemeente refereert hierbij naar een realisatie in Tubeke waar de administratie wél een gunstig advies had gegeven voor het concept Fourmanois. Het zou achteraf blijken dat dit een strategische vergissing was aangezien Tubeke geen subsidies vroeg, alles zelf betaalde en dus de eigen keuze kon opleggen.

De nieuwe aanvraag, die de provincie op 17 februari 1929 bij het ministerie indient, wordt op 2 mei 1929 prompt en met dezelfde argumenten afgeschoten.

Op 22 mei gaat ontwerper Hainnau de brevethouder opzoeken, teneinde de argumenten te verzamelen die moeten aantonen dat het opleggen van het systeem Fourmanois een doordachte beslissing is. Het bijzondere aan het systeem blijken de filterelementen te zijn. Deze houden het zand tegen dat met het water meegevoerd wordt en beletten dat de waterwinning na korte tijd door dichtslibbing definitief onbruikbaar zou worden.

Met dit gegeven gaan burgemeester Egied Belsack, secretaris G. De Coster en ingenieur Fourmanois in september 1929 op audiëntie bij minister Carnoy.

Het resultaat is dat in het artikel 7 van de aanbesteding de verwijzing van het systeem Fourmanois vervangen wordt door volgende omschrijving:

"De galerij dient langs de kant van de wateropvang voorzien te zijn van een bijzonder systeem, dat een overdadige doorstroming van zand moet beletten en toch de doorstroming van het op te vangen water moet blijven garanderen. De inschrijvers mogen de aanleg van andere systemen aanbieden die evenwaardig zijn en dezelfde voordelen en waarborgen bieden; in dat geval zullen de nodige plannen en beschrijvingen en werkwijze bij de aanbieding gevoegd worden. Het gemeentebestuur zal oordelen."

Op 15 maart 1930, meer dan twee jaar na de indiening van het eerste dossier, laat de gouverneur weten dat de bestendige deputatie akkoord is met de uitvoering van de werken en dat de minister akkoord gaat met het subsidiëren van 1/3 van de kosten.

Ondertussen voert de gemeente onderhandelingen met de Commissie van Openbare Onderstand van de stad Brussel over de aankoop van iets meer dan 13 are van het bos genoemd "Raversborre", (perceel sectie C nummer 246). De vraagprijs voor de grond bedraagt 23 frank per m², vermeerderd met de waarde van de bomen. De gemeente vecht de prijs aan, maar de Brusselaars willen van geen afslag weten. De landmeter van de "godshuizen" stelt ter plaatse vast dat er 8 eiken, 17 beuken en 27 kleine boompjes op het perceel staan met een waarde van 28.425 frank. De grond zelf kost 30.495 frank.

Op 14 augustus 1930 keurt de gemeenteraad de aankoop ten slotte goed.

De bomen zouden verkocht worden aan de meest biedende. De aanplakbrief voor deze verkoop wordt opgemerkt door het bosbeheer en aangezien de gemeente voor het kappen van de bomen geen toelating heeft van de bestendige deputatie, wordt de zaak door de gouverneur geschorst.

De gemeente probeert de situatie nog enigszins te vergoelijken en schrijft:

"Er is hoogdringendheid omdat er voor de vele nieuwe huizen in onze gemeente geen drinkbaar water kan voorzien worden en de putten ondrinkbaar water opleveren. Het 'bevoegde Pasteursgesticht' heeft dit door ontleding vastgesteld. Dit om U te overtuigen dat er dringendheid bestaat voor de uitvoering van de werken van wateropvangst,..."

Om toch maar niet te moeten schorsen wordt het principiële akkoord gevraagd van de heer Nelis, toezienaar van Waters en Bossen, die eigenaardig genoeg het bezwaar intrekt.

Ondertussen is de aanbesteding van de galerij op 28 november 1930 afgesloten. Er zijn drie geldige inzendingen en toch loopt het verkeerd.

1. René Vermeulen van Ukkel, voor de prijs van:
320.000 frank;
2. Arthur Cupis van Schaarbeek, voor de prijs van:
745.000 frank;
3. Jules Desart van Vieux Genappe, voor de prijs van:
607.000 frank.

De Gouverneur laat het bestuur op 9 februari 1931 weten, dat de minister van mening is dat het prijsverschil tussen de hoogste en de laagste bidder te groot is en er een nieuwe aanbesteding moet komen.

Op 23 april wordt een nieuwe aanbesteding gepubliceerd.

"WATERUITDEELING WATEROPVANGWERKEN HERAANBESTEDING

Er zal op VRIJDAG 15 MEI 1931, te 10 ure 's morgens op het PROVINCIESTUUR, Eikstraat, 22, te Brussel, overgegaan worden tot de heraanbesteding der wateropvangwerken te Huyssinghen. De werken zijn geschat op 640,167 frank..."

Uiteindelijk sleept de firma "GELDERS Frères, Pierre et Victor" uit Vilvoorde de bestelling in de wacht, voor de prijs van 649.755,25 frank.

Aanduiding van een opziener

Ondertussen wordt er een opziener voor de werken gezocht.

Er komen slechts twee kandidaten opdagen.

Charles Cap uit Tubeke solliciteert op 18 december 1930. Zijn argumenten zijn krachtig:

"Tubize den 18/12/30

M. Burgemeester

Ik kom U eenige regelen te schrijven waarin ik U vraag, voor de werken te mogen surveleeren, die gij laats uitgegeven zijn. Gij kunt inlichtingen vragen bij M. Desgains, Engeneur provincial, en bij den Schepene M. De Vlemincks te Hal. Waar ik bijkans gedaan heb, ik ben gehuwd vader van 3 kinderen, een Broeder gesneuveld, en zelve opgeëist, en versteeken geweest binst den oorlog.

Beleefde groeten,

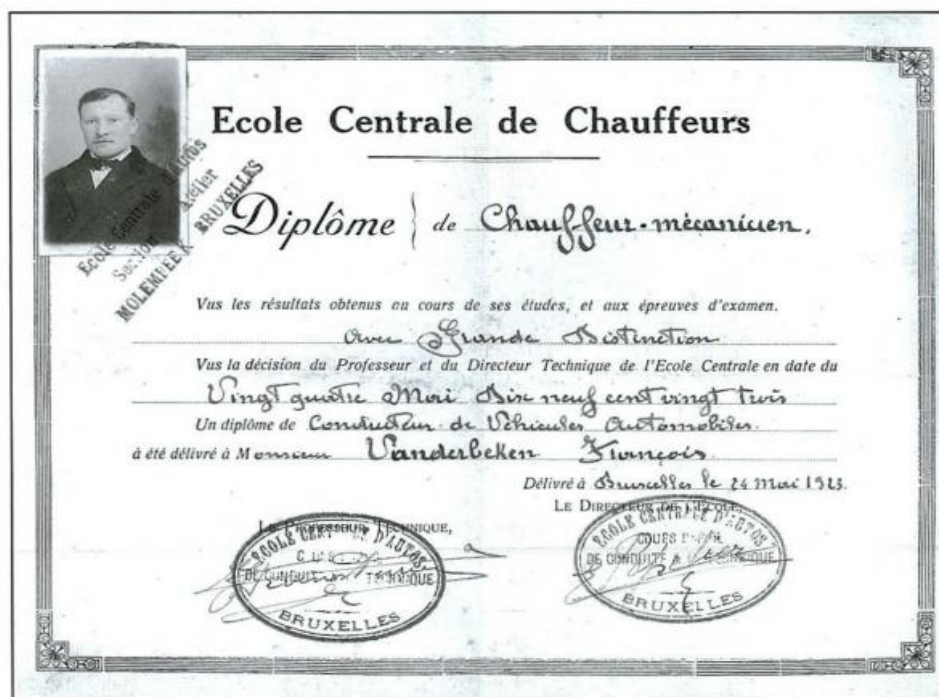
Cap charles"

De tweede sollicitant, Frans Vanderbeken uit Huizingen, wordt op 4 augustus 1931 aangeduid.

Verloop van de werkzaamheden

In augustus 1931 onderzoekt de gemeente Dworp de mogelijkheid om, zoals Huizingen, een waterdistributie op te starten, maar concrete plannen zijn er nog niet. Daarom vraagt ze aan het Huizingense bestuur, de Dworpenaren hierop te willen aansluiten, die langs de leiding wonen, aangelegd op het grondgebied van de

Frans Vanderbeken
bezat een diploma van
autobestuurder -
mekanieker (mei 1923).

gemeente. Er wordt zelfs voorzichtig gevraagd of deze leiding ook de dorpskom zou kunnen bevoorraden. Eind oktober laat Huizingen weten dat dit afhankelijk is van het resultaat van de wateropvang. In ieder geval wordt aan ontwerper Hennau gevraagd de vraag te onderzoeken en een verdeling van de kosten te berekenen, in de veronderstelling dat er drie gemeenten aan het project deelnemen. De verdeling op basis van het aantal inwoners langsheen het tracé van de leidingen, dient als referentie. Dworp zou enkel tussenkomen in de aanleg van de wateropvang. De voedingsleiding op haar grondgebied (Wauweringen niet inbegrepen) zou volledig door Dworp gefinancierd worden.

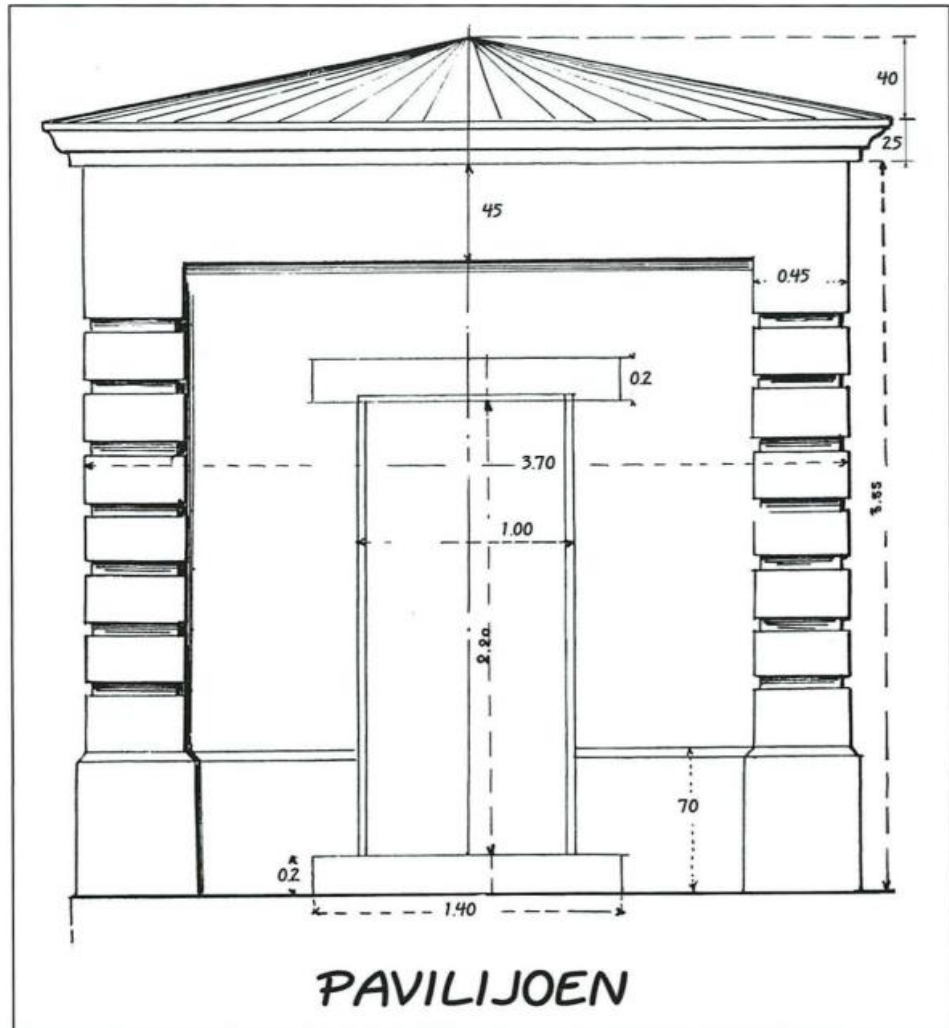
In november 1931 laat aannemer Gelders weten dat bij gebrek aan uitbetaling door het Gemeentekrediet van de betalingsmandaten hij geen normale personeelsbezetting kan aanhouden. Meteen vraagt hij de uitvoeringstermijn te herzien. De werken aan de galerij zijn inmiddels al volop aan de gang.

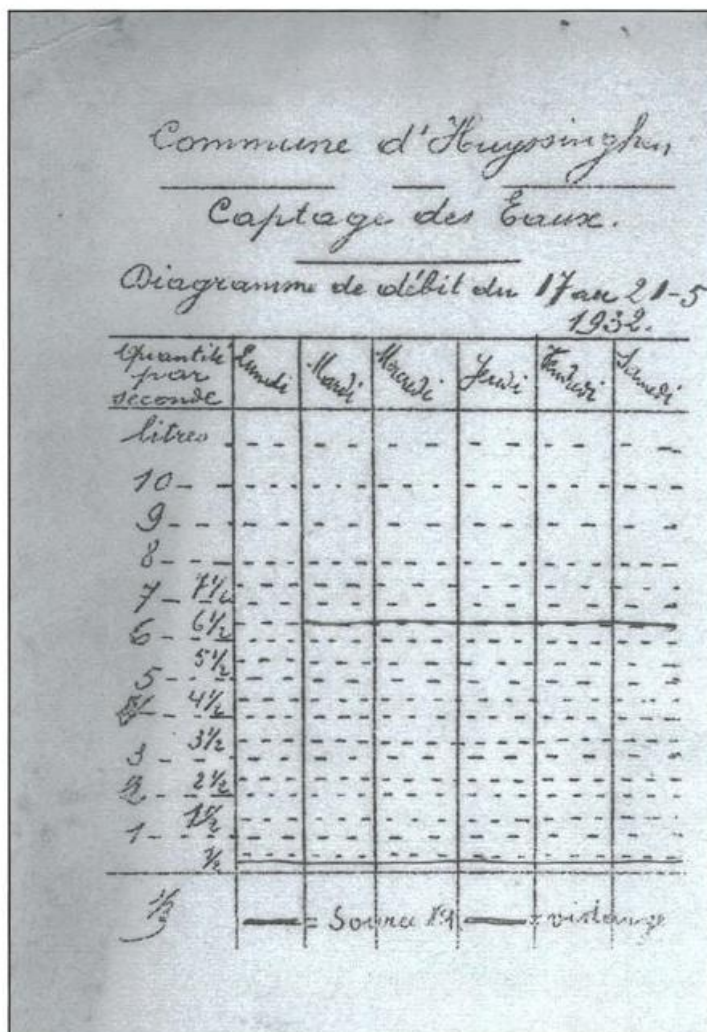
Het kroostrijke gezin van Frans Vanderbeken. (Achteraan vlnr.): vader Frans Vanderbeken, Albert Remi (op de arm), Maria Isabella, Maria Jeanne, Frans Alfons, Maria Adèle, moeder Maria Huygens, vooraan vlnr.: Frans Theophile Albert Felix, Maria Yvonne Iréne, Sylvain Raymond Gilbert en Martha Maria Nelly.

Uit de verslagen van opzichter Frans Vanderbeke kunnen we volgend verloop van de werken afleiden:

- begin november 1931:
metsen van het toegangspaviljoen en plaatsen van 2 gegalvaniseerde ladders van 7,5 m lang;
- half december:
22 m "zijgenden gang" (gang waarvan de wanden water laten doorsijpelen) zijn gebouwd. Het waterdebiet bedraagt nu al 6 liter/sec.;

Boven: het plan van het paviljoen dat toegang geeft tot de galerij.
 Onder: het paviljoen, met op de deur de vermelding van het oprichtingsjaar "1931", nu bijna helemaal verborgen onder de struiken.

Opname kaart van het waterdebiet aan de uitgang van de galerij.

— debiet van de galerij (6,5 liter/sec).

— debiet van de bronopvang ($\pm 0,5$ liter/sec).

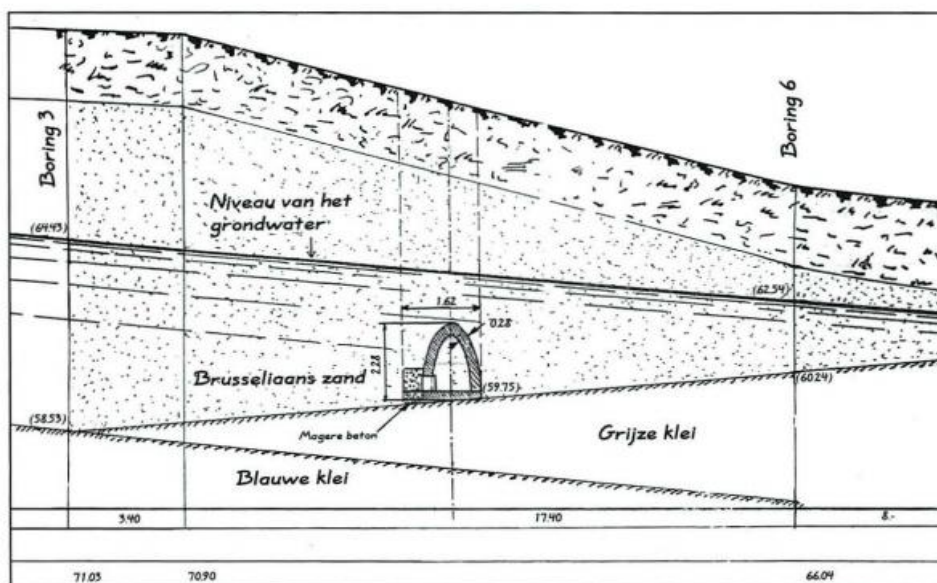
- begin januari 1932:
er is al 693 m^3 grond uitgegraven;
- half april 1932:
alle paalplanken zijn geslagen. De galerij is nu al 46 m lang. De waterleidingsbuizen naar het kasteel van Dworp worden gelokaliseerd. Hiervoor wordt een sleuf van 25 m gestoken met een diepte van 0,5 tot 2 meter;
- einde mei:
het slagen van de paalplanken is afgelopen. 1008 m^3 uit gegraven aarde worden weggehaald, zodat de bouw van de galerij kan verder gezet worden;
- 11 juni 1932:
de galerij is afgewerkt. Ze is nu 55 m lang. In het totaal zijn er nu 104 filtreertoestellen;
- half juni:
de galerij wordt gecementeerd. Aan de buitenkant is grint aangebracht en de galerij wordt volledig met grond omgeven;

- einde juni:
een "nijping" (waterdicht afstoppen) met geperste klei is aangebracht zodat de bronnen die het kasteel voeden opgevangen worden. Door het maken van een gat in de opvangput en het plaatsen van een zijgtoestel kan het debiet verhoogd worden met 0,5 liter per seconde;
- half juli:
9 meter paalplanken worden geslagen ter hoogte van het paviljoen om het water naar de filtreertoestellen te doen "afzakken" (in een bepaalde richting te doen stromen);
- begin augustus;
de capaciteit van het waterreservoir aan de uitgang van de galerij wordt met 70 % verhoogd.

In een verslag van 28 juni van ontwerper Hennau lezen we:
"De werken voor het oprichten van een galerij voor waterwinning zijn beëindigd. Er blijven nog slechts enkele paalplanken weg te nemen. De filterbakken geven een vrij sterk debiet over de eerste veertig meter. De laatste vijftien meter leveren haast niets. Het kan het gevolg zijn van het niet wegnemen van paalplanken die een vrijwel waterdichte afscherming veroorzaken."

Op 9 augustus 1932 wordt de voorlopige oplevering gevraagd door de aannemer.

Pas op 4 juli 1933 wordt de afrekening van de werken door de gemeenteraad goedgekeurd voor een uiteindelijk bedrag van 708.421,32 frank bedrag. De definitieve oplevering vindt plaats op 25 oktober 1933. Ze vond plaats op 25 oktober onder toezicht van ingenieur Desgains van de provincie. De provincie betaalt 150.000 frank op 2 maart 1934 en het saldo van 91.640 frank op 26 juli 1934.

Doorsnede van het terrein waarin de galerij werd aangebracht.

Op 11 januari 1936 vermeldt opzichter Frans Vanderbeke:

"De afsluiting rondom het terrein de Wateropvangst (Bruineput Dworp) werd dees week geplaatst, het terrein werd insgelijks opgekuischt en gelijk gebracht".

Hoe water gewonnen wordt in een galerij

Afhankelijk van de samenstelling van de ondergrond en van het reliëf, bestaan er in de ondergrond stromingen van het naar de ondergrond doorgesijpeld regenwater. Een combinatie van zand op een voor water ondoordringbare laag klei, zorgt ervoor dat het grondwater, dat vaak kilometers door het zand sijpelt, dermate gefilterd is, dat het zeer zuiver en dus drinkbaar is.

Langs de heuvelruggen waar deze lagen uitmonden, treffen we natuurlijke bronnen aan.

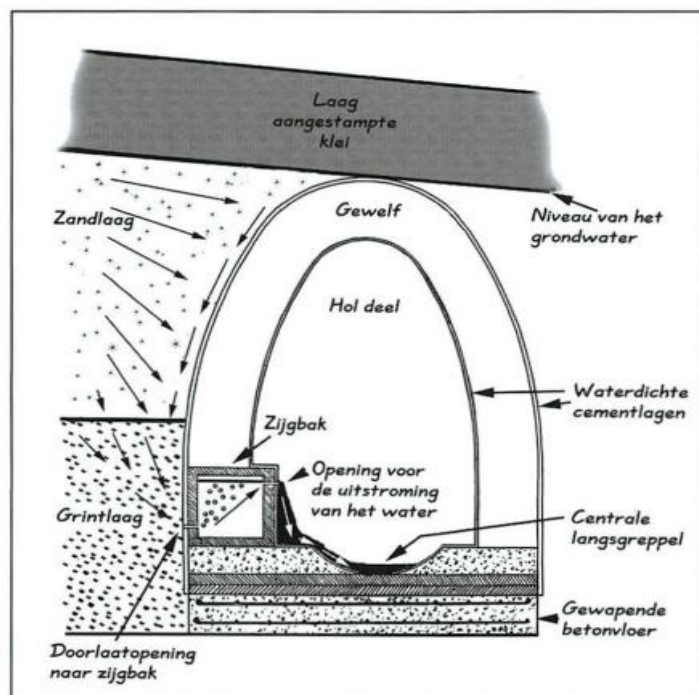
In onze gemeente zijn er talrijke plaatsen waar op niet te grote diepte deze waterstromen aanwezig zijn en waar waterwinning door middel van een galerij mogelijk is.

De methode van waterwinning, door middel van een galerij, berust op het bouwen op beperkte diepte van een muur dwars op de ondergrondse waterstroom. De muur houdt de waterstroom tegen en dwingt het water - langs een aantal doorlaatopeningen - door de muur te sijpelen. Achter de muur bevindt zich een gang met in het midden een greppel, die het ingesijpelde water afvoert naar een waterput.

De moeilijkheid bij deze werkwijze, is het voorkomen dat het zand, waar het water doorvloeit, de galerij doet dichtslibben. Dat wordt vermeden door tussen de galerijmuur en de zandbodem een dikke laag grint aan te leggen. Deze grintlaag vormt een filter voor zand en belet dat al na korte tijd de gehele installatie verzandt.

In onze gemeente werden er drie galerijen aangelegd. Deze van Dworp onder de Begijnenbos is 50 m lang, die van in de helling onder de Laarheide Beersel 40 m en door dichtslibbing niet meer in gebruik. De grootste galerij is deze van Alseberg. Ze loopt onder een voetbalveld en is 120 m lang.

Doorsnede van de galerij voor wateropvang.

Colofon

En het dorp zal duren...

Is het trimestrieel tijdschrift van het
Heemkundig Genootschap "van Witthem" - Beersel

oktober - december 2004 - nummer 24 - jaargang 6

voorzitter	Marc Desmedt Dwersbos 109 1650 Beersel 02. 377.27.94
ondervoorzitter	Edgard Winderickx Brouwerijstraat 18 1653 Dworp 02. 380.30.14
secretaris	Michel Vastiau Leeuwerikenlaan 10 1650 Beersel 02. 380.54.38
penningmeester	Piet Van Capellen Boomgaardstraat 12 1653 Dworp 02. 380.35.48

inlichtingen tijdens de kantooruren in het gemeentehuis te Beersel - dienst cultuur
Alsebergsteenweg 1046
1642 Alseberg
02.359.16.16

Prijs van dit nummer € 6,20 - jaarlijks lidgeld bedraagt vanaf 2005 € 18, te storten op rekeningnummer 001-3114341-38 van het Heemkundig Genootschap "van Witthem" Beersel, met de vermelding van naam, voornaam en adres, gevolgd door de aanduiding "Abonnement tijdschrift".

Werkten mee aan dit nummer: Henri Coudron, Giedo Debusscher, Lydia Denayer, Marc Desmedt, Pierre Roobaert en Liberte Walschot..

Samenstelling: de redactieraad
Verantwoordelijke uitgever: Marc Desmedt

Eindvormgeving en druk: Drukkerij B.V.B.A. Mariën-Deneyer - Dworp

*Heemkundig
Genootschap
"van Witthem"*